

TAFLOR

TILL

FÄNRIK STÅLS

SÄGNER.

KOMPONERADE AF C. T. STAAFF. KONGL. HOFMÅLARE. ------------- JEMTE DE FINSKA REGEMENTENAS UNIFORMER. ------------- MED TEXT AFOSCAR von KNORRING --------------- STOCKHOLM P. B. EKLUNDS FÖRLAG. ----------- Distribueras af Looström & Komp.

Förord till den elektroniska utgåvan

Verket tillhör Kungl. Biblioteket och har scannats där. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i juli 2015 av Bert H.

bekantskap vid redogörelsen för Tavastehus regementes strider. Vi se honom, på vidfogade teckning, med »karbasen» i hand och i färd med att midt under kulregnet helt lugnt tända sin kära, från honom lika oskiljaktiga tobakspipa.

Den teckning, som har till öfverskrift i Sandels», visar oss den tappre, kallblodige brigadchefen i det ögonblick han såg fiendens stormkolonner nalkas och, då de kommo honom allt för nära på lifvet, yttraide till sin närmaste man, öfverste Fahlander, den af Runeberg sålunda citerade ordren:

»Är det färdigt ert folk, är det likt sig ännu, skall det veta att bryta ett led?

Jag har låtit de stormande yfvas; välan, vräk undan dem nu som en man!»

De stormande ryssarne blefvo också ganska riktigt »undanvräkta», och då solen den 27 Oktober 1808 gått ned öfver Idensalmi sockenkyrka, kunde Sandels i sin meritförteckning anteckna och på sina bataljoners blå och gula fanor låta skrifva: *Segern vid Wirta bro*.

Den utmärkte ryske krigaren »*Kulneff*», hvilken vi här se i sitt rätta element, på sin eldige springare i spetsen för sina kossacker, skildras med följande ord af grefve Magnus Björnstjerna, hvilken dagen före slaget vid Siikajoki, således den 17 April 1808, afgick såsom parlamentär till general Tutschkoff och ej långt från Salo mötte Kulnejf, åtföljd af trenne sqvadroner husarer och kossacker, allt utvaldt folk:

»Kossack-öfverstens yttre svarade mot det rykte han förvärfvat sig. Hans raska, öppna väsende lästes på den höga pannan, eld och snille lyste ur hans öga, skalkaktighet och löje spelade kring den skäggbeväxta munnen; med ett ord, han var, såsom engelsmannen uttrycker sig: *»a soldier every inch of him.»* Fruktansvärd i anfallet, rådig i olyckan, ädelmodig i segern, var han en värdig motståndare till vår *Adlercreutz*. Redan ofta hade jag sett honom, i spetsen för sina krigare, elda deras mod och trotsa de ögonskenligaste faror. Alltid främst i striden, utgjorde han både vänners och fienders beundran.»

Kulneff är ock den ende utlänning, Runeberg i Fänrik Ståls Sägner egnar en särskild sång.

»*Döbeln vid Jutas*» återkallar i vårt minne »den lilla mannen med band om pannan, den ädla, tappra generaln», han, som bar detta hederstecken alltsedan affären vid Porosalmi den 13 Juni 1789 och, såsom belöning för den ärofulla del han med sina Björne-borgare tagit i den glänsande segern vid Lappo den 14 Juli 1808, blifvit prydd med svärdsordens stora kors. Sjuk på eftersommaren, ansåg han sig dock, ehuru ej återställd, böra från sitt sjukläger i Vasa hasta till sina af ryssarne hårdt ansatta trupper, för att med dem utkämpa striden vid Jutas den 13 September, en besvärlig strid, hvarigenom den stora fördelen vans, att Adlercreutz kunde, obekymrad från den sidan, dagen derpå leverera den stora drabbningen vid Oravais.

Vi återkomma längre fram till segraren vid Jutas. Det var efter denna batalj som v. Döbeln uttalade följande ord, dem Runeberg sålunda tolkat:

»O fosterland, hvem spanar dina öden?

Förborga dt är, om lyckan eller nöden en gång skall röjas i din framtids drag; men hur du jublar då, men hur du klagar, skall ständigt dock bland dina skönsta dagar du minnas denna, minnas Döbelns dag.»

Rörande »Soldatgossen» torde det vara till fyllest att hänvisa till teckningen och verserna under densamma, hvillca utgöra slutet af Runebergs stämningsfulla sång »Soldatgossen».

»Lotta Svärd», soldatenka, marketenterska, hade en gång haft, äfven hon, svällande läppar, en skär kind och en glans i de bruna ögonen, på hvilken mången krigare »såg sig blind». Nu var hon gammal, men alltjemt värderad af sina tappre kunder, hvilka fingo sig så mången läskedryck i hennes bräckliga tält, och ingen af dessa fosterlandsförsvarare tålde höra ett enda ondt ord om Lotta Svärd,

»Ty en perla var hon på krigets stråt, och en äkta perla också, och något tålte hon skrattas åt, men mera hedras ändå.»

»Gamle Lode». Carl Leonhard Lode var, vid krigets utbrott, öfverstelöjtnant och bataljonschef vid Savolaks infanteri-reg:te; utmärkte sig vid Revolaks och vid Lappo samt, d. 17 Aug., vid Alavo, der han vann stor ära, isjmnerhet genom ledningen af ett bajonett-anfall. Han blef ock der svårt sårad och fick sin kära käpp, som han

höll i handen, afskjuten. Lode var en ovanligt lugn och tapper man, och tillika

gudfrulctig — en egenskap för det lugna, sanna modet; »hvarje gång han gick i elden, tog han först af hatten framför fronten och läste tyst en bön, drog derpå sin sabel, sade några uppmuntrande ord till manskapet och var sedan soldat i ordets vackraste mening».

»von Törne» förde, såsom major vid Savolaks in-fanteri-reg:te, sin bataljon, alltid långsamt, men alltid med kraft, mot fienden. Vid Oravats d. 14 Sept. 1808 var han, som vanligt, med i hetaste elden och slogs tills han var nära att uttröttad falla i fiendens händer. Det var då som två af hans soldater, Djerf och Stolt, med en af dem i hast samlad hop af knektar från olika korpser, lyckades rädda sin åldrige chef från att tagas till fånga. Det var ock under samma dags strid som händelsen med den genomskjutna, nya rocken skall hafva inträffat. Törne hade inom regementet varit känd för en något långt drifven hushållsaktighet, hvarför det fatala skottet skall hafva gifvit honom mycket hufvudbry och kamraterna ämne till skämt. En spefogel bland dem hade ökat gubben Törnes förargelse med att klandra den impertinenta kulan, »som icke ens qvarlemnat de bortslitna lapparne att bota skadan».

»Munter» härstammade från en furir Munter, som utmärkt sig i Carl XII:s krig. Den nu ifrågavarande soldaten Hans Munter, hvilken tjenat med utmärkelse redan under Armfelt, fann hjeltedöden under 1808 års krig. Han hade jemväl under detta krig gjort sig känd för sin fåordighet, sin fosterlandskärlek och sitt mannamod. Också var han allmänt värderad och aktad, hvilket visade sig ännu vid hans jordafärd, der sjelf-vaste Adlercreutz var närvarande, och hvarom skaldens målning börjar med de å teckningen anförda verserna.

»Trosskusken» Spelt, Grålles disponent, hörde till Björneborgarne och 2:dra brigaden. Han hade följt med ända från ryska riksgränsen. Så länge den svenska hären retirerade, gick det långsamt för både häst och kusk, och han sågs, sjelf sotig och, liksom Grålle, okammad, alltid sist i trosskolonnen; men då Adlercreutz, tvärt emot dittills gällande reträttpraxis, vände om mot rj^ssarne, för att vid Siikajoki leverera dem batalj, då snyggade Spelt upp både sig och Grålle, körde med friskt mod och glad uppsyn fram, och var, den 18 April, i téten af trossen, ty nu tyckte han, att det var »tid att hasta».» Wilhelm von Schiverini), född 1792, var son af prosten i Sala, theol. dokt. Fr. B. v. Schwerin; af-gick såsom nyutnämnd underlöjtnant vid Svea artilleri, med frih. v. Vegesacks armékorps till Finland. Med sina 2 kanoner åtföljde han de under öfverstelöjtnant Drufvas befäl i början af Sept. 1808 detacherade 500 man och visade ett ovanligt mod och mycken kall-blodighet, då han första gången var med i elden, der han, ehuru så ung, dock blef ett värdigt föredöme för truppen. Snart derefter, den 14 Sept., inträffade den blodiga och långvariga bataljen vid Oravais, der Schwerin visade en sådan bravoure, att han offentligen fick emottaga de mest smickrande tacksägelser både af Adlercreuts och v. Vegesack. Men så erhöll han också der svåra blessyrer, hvilka, jemte tillstötande fältsjuka, hade till följd, att han, tio dagar efter nämnda strid, eller den 27 Sept., slutade sin korta, men ärofulla militärbana. Flärom sjunger Runeberg:

»lian hade sitt sextonde år ej nått, på bår re’n lagd.

Långt var det lif dock, han lefva fått, om lif är bragd.

Ack, mången grånat i ärans glans, som fäst med glädje sin strålande krans på den femtonåriges hjessa, om i byte han vunnit hans.»

»N:r femton, Stolt», hvilken, medan han hemma i byn gick trasig och förbisedd, titulerades med öknamnet »fähund», hade frivilligt slutit sig till björue-borgarne och, »civilklädd», »slagits i främsta ledet» vid Oravais. Det var efter denna batalj han antogs till soldat af v. Döbeln sjelf, som, enligt Runeberg, slutade sitt tal till den nyblifne soldaten med dessa ord:

»Och nu så är du en ung soldat af äktaste skrot och hålt, och nu så är du vår krigskamrat och numero femton, Stolt.

»Så var till mod och till hjertelag den samme du var förut, men nämns du fähund från denna dag, så drag din plit och säg: »Hut!»

»Adlercreuts» — så är titeln på den sång, hvarmed »Fänrik Ståls sägner» afslutas. Den är diktad till minne af Carl Johan Adlercreuts, hvilkens bild vi här se och hvilkens namn är ett bland de mest lysande i Sveriges nyare krigshistoria.

Född på Kiala i Nyland den 27 April 1757, hade Adlercreutz, som vid 13 års ålder börjat sin militära bana såsom v. korporal vid Finska Lätta Dragon-korpsen, vid sista finska krigets utbrott avancerat till öfverste och chef för ett af honom på befallning or-ganiseradt, värfvadt regemente. Då grefve Löwen-hjelm, finska arméns general-adjutant, den 16 April 1808, vid Pyhäjoki fallit i rysk fångenskap, blef A. hans efterträdare — en befordran, som af hela hären emottogs med högljudt bifall. Också inträdde med den ridderlige Adlercreutz ett nytt system för krigets förande och en ny anda i armén och dess operationer. »Adlercreutz sammankallade», säger Björnstjerna i sina 'Anteckningar’, »straxt efter sin utnämning, åtskilliga af sina vänner, hvaribland äfven jag var, och tillkännagaf oss sin föresats, att vid första tillfälle våga en allvarsam dust mot fienden, samt antingen falla deri eller återställa våra vapens fördunklade ära. Detta beslut emottogs med största förtjusning; alla lofvade med en mun, att med lif och blod biträda honom. Detta var den 17 April; dagen derefter stod slaget vid Siikajoki.»

I outplånligt minne fortlefver den djerfva manöver, hvarmed Adlercreutz under nämnda fältslag genombröt fiendens center och dref honom på flykten. Det var nu ej mer den finska, utan den ryska armén som retirerade och förföljdes. Det materiella resultatet af Siikajokibataljen den 18 April 1808 — hvari, jemte Adlercreuts sjelf, äfven så många andra officerare utmärkte sig öfver allt beröm: fördelningschefen von Döbeln, ryttmästaren Adlercreuts, öfverste von Essen, kapten Björnstjerna, Gripenberg med tredje fördelningen, fänrik Blum (vid Björneborgarne), kapten af Forselles (vid Tavastehus jäg.), löjtnanterna Kramer

och Kiklström samt fänrik Heideman (vid Tavastehus reg:te), und.-löjtn. Gestrin (artill.), major v. Hertsen (Nylands jäg.) och brigad-adjutanten Ramsay m. fl. — resultat, säga vi, var, att ryssarne förlorade en regementsofficer och 4 subaltern-officerare samt omkring 260 underofficerare och soldater, hvilka blefvo tillfångatagne, samt visst lika många dödade och svårt sårade. Dessutom förlorade fienden 2 fanor, 2 trummor och en myckenhet handgevär och jägare-studsare.

Det är på grund af denna Adlercreuts’ seger vid Siikajoki, som Runeberg sjunger:

»En stund blott flammar kampens låga än; i nästa stund då är den re’n förbrunnen, och Siikajokis fält är vårt igen,

och flyktens nesa tvådd med blod från tappre män, och deras första, stora seger vunnen.»

Nio dagar efter nu nämnda ärofulla batalj, blefvo ryssarne åter slagna vid Revolaks, med förlust af en general, 7 andra officerare och 400 man fångne, och utom åtskilliga mindre träffningar segrade Adlercreutz ytterligare, efter hvarandra, i striderna vid Ny-Karleby d. 23 Juni, vid Lappo d. 14 Juli, vid Alavo d. 17 Aug. o. s. v. — Död d. 15 Aug. 1815, begrafdes Adlercreuts, som vid sin död var general, En af Rikets Flerrar och Serafimerriddare, i Riddarholmskyrkan d. 18 April 1816 — således årsdagen af slaget vid Siikajoki.

En framstående minnestecknare har om honom yttrat, bland annat: »Adlercreutz var krigare till kropp och själ, och utrustad med bådas förenade egenskaper för detta yrke. Stark och härdig till sin fysik, oförskräckt, icke öfverdådig, snabbfattlig, rådig, seende sakerna i stort, begåfvad med anförarens blick och lugn, tillika med soldatens eld och mod, upphöjd till sina tänkesätt, glad och fryntlig till lynnet och fortjent att lysa på en större krigsteater, der han sannolikt skulle blifvit en af århundradets förste härförare.»Finska Kadettkorpsen.

| |\åvarande chefen för Savolaks-brigaden, sedermera I ff generalen i rysk tjenst, frih. G. M. Sprengtporten hade på Brahelinna i Christina socken i Savolax, på egen bekostnad, inrättat en militärundervisningsanstalt för sex volontärer. Denna undervisningsanstalt blef första upphofvet till den år 1779 inrättade krigsskola, hvilken förlädes å Haapaniemi kronohemman i Randasalmi socken, på en vacker udde i Haapavesi insjö och der började sin verksamhet år 1780. Der-varande elever, 16 kadetter, hvartill i början endast barn af adlig börd fingo antagas, erhöllo beklädnad i likhet med soldatens vid Savolaks regemente. Skolan var afsedd till bildande af officerare endast för Savolaks och Karelens militärkorpser.

Under det krig, som börjades 1788, afstannade skolans verksamhet, men vidtog återigen 1798. Antalet af elever

ökades med 16 betalande extra kadetter, och tillträde till skolan, som ställdes under chefskap af den i Finland högstkommenderande generalen, lemnades åt ynglingar från hela riket, hvilka således fingo utgå såsom officerare till hvilken korps som helst inom arméen. Kursen vid skolan, delad i 4 klasser, var beräknad att genomgås på 4 år; dock fick kadett qvarstanna ännu ett år, så framt en sålunda förlängd tid kunde för honom anses tillräcklig för fulländandet af hela lärokursen.

Krigsskolan på Haapaniemi, hvarifrån många framstående officerare utgått och som sålunda i närmare 30 år verkat välgörande för både Finland och Sverige, upphörde den 8 Februari 1808. »Ibland skolans upp-syningsmän och lärare, berömvärde för sina kunskaper,

insigter samt nitiska bemödanden, räknas med skäl öfverstelöjtnanten Möller och öfversten Nyberg.»

Efter fredsslutet 1809 inrättades, på ett af öfverste-löjtnant von Fieandt, enligt generalen m. m. grefve Armfelts befallning och i samråd med öfverstelöjtnant Möller, uppgjordt förslag, likaledes vid Haapaniemi, en läroanstalt, ursprungligen afsedd att bilda skickliga topografer till landets rekognoscerande. Vid denna läroanstalt, benämnd Topografiska Corpsen på Haapaniemi, och hvars verksamhet började 1812, antogs, utom korpsens officerare, till att börja med blott sex kadetter, af hvilka 2:ne kunde få vara af rysk nationalitet. Kadetterna skulle vid inträdet hafva fyllt 14 år. Småningom utvidgades inrättningen, och år 1816 tillerkändes officerarne »samma rang- och befordringstour som Officerare vid Kejserlige Suite-Corpsen» och »Cadeterna tilläts att, efter undergången examen, inträda i de flesta Militair-Corpser och äfven att såsom Officerare qvarstanna vid Topographiska Corpsen.» Nyssnämnde år utgjorde kadetternas antal 40 och året derpå 60, hvilket antal, i anseende till bristande utrymme på Haapaniemi, icke vidare kunde ökas. Kadettemas uniform, till att börja med »lika med Colonn-förarnes» (vid korpsen), ändrades sedermera och det förordnades »att den skulle bestå af frack med svart krage, korta skörten och gula kanter, pantalonger, höga så kallade stöfletter af läder, sporrar, sabel med silfver-porte-epée, samt Kiwer» (tschako).

Topografiska korpsen på Haapaniemi blef numera en förberedande allmän militärbildningsanstalt med 4 klasser och 4 års lärokurs. Intill 1819 hade vid denna

korps, från inrättningens början, 93 kadetter blifvit inskrifne, 38 utgått såsom officerare och 15 tagit afsked. Det årliga penninganslaget till densamma belöpte sig till 30,760 rubel b:co, hvaraf utgick från kejserliga kabinettet 12,000 och af finska statsmedlen 16,510 rubel och 30 kadetters inbetalning för undervisning samt skrif- och ritmaterialier m. m., med 75 rubel af hvarje kadett, 2,250 rubel.

Efter öfverstelöjtnant von Fieandts afsked den 22 Maj 1819 blef d. v. öfversten, sedermera generalmajoren m. m. P. Thesleff chef för nyssbeskrifna Topografiska korps. Då förändrades denna läroanstalts benämning till Finska Cadet-Corpsen, hvarefter den 16 Juni samma år för ordnades om dess flyttning till Fr edriks k am ns stad, der, sedan nya byggnader och allt hunnit ordnas, korpsen den 5 Mars 1821 kom i verksamhet, med samma antal kadetter pch till en början samma klassindelning som på Haapaniemi.

Vid Fredrikshamn uppfördes stora, slottslika byggnader för kadettkorpsen; vid Haapaniemi var korpsen mera anspråkslöst inlogerad. Och dock dröjer vår tanke så gerna vid minnena från den tiden och den krigsskolan, som bland sina elever räknat M. A. Bltim, W. M. Carpelan, Charpentier, M. J. Ehrnrooth, von Fieandt, af Forselles, Furumark, von Konow, Gust. Adolf Gripenberg, J. H. Lemke, Meinander, N. C. Neiglick, von Numers, Ramsay, den sedan vid Revo-laks stupade E. A. Tigerstedt, Claes Uggla, H. M. von Wright m. fl., hvilka utmärkte sig inom den

»här, som frös och svalt och segrade tillika.»Bj örneborgs regemente.

» |f||en tappra Björneborgska skaran» bestod, då kriget mot Ryssland år 1808 utbröt, af Björneborgs infanteri-regemente, 2 bataljoner, fördelade i 8 kompanier om tillsammans 1,025 man och 500 man vargering eller reserv; hvartill kom »rust-hållsbataljonen», på 4 kompanier, utgörande 500 man och 250 man vargering. Alla dessa Björneborgare hörde, under nämnde ars krig, jemte 5 kompanier af Österbottens regemente, till 2:dra brigaden, hvilken kommenderades, först af Adlercreutz och sedan af v. Döbeln.

Uniformen var grå med ljusblått; »pjexor med becksöm och det korta skaftet deladt i en bakre och en främre hälft, svarta damasker; stångpiska och en hårtest vid örat lindad med bly.»

Den nimbus, hvaraf Björneborgs regementes minne omstrålas, har naturligen sin grund uti det okufliga mod och den allt uppoffrande fosterlandskärlek, hvarpå regementet gaf så många lysande prof; men dertill bidrog ock den anda, som af det högre befälet liksom ingjöts så i officerskorpsen, som i truppen, och hvarigenom en högre stämning pulserade i allas hjer-tan och manade hvar och en till ädel täflan i storslagna dåd. Den esprit de corps och den uppskattning af en officers värde, som utmärkte detta regementes officerare, bör i främsta rummet tillskrifvas sadane dess regements-officerare, som öfverste-löjtnan-ten Joh. Grönvall, hvilken skall hafva tjenat under Washington i nordamerikanska frihetskriget (f 1807), och premier-majoren, sedermera öfverste-löjtnanten Carl Johan Stjernvall, hvilken med sin erkända skicklighet såsom militär förenade en stor praktisk förmåga, vunnen under föregående tjenstgöring i fransk tjenst, der han vid grefve De la Mareks regemente varit kamrat med von Döbeln. Till stor saknad för Björneborgs regemente och för hela finska arméen blef Stjernvall, redan vid krigets början, d. 24 Febr. 1808, tillfångatagen vid Kuuskoski by, der han, till följd af sin långt drifna djerfhet, gaf sig i fejd med ett allt för öfverlägset antal ryssar.

Björneborgs regemente har ock haft lyckan att ega sådane chefer, som sedermera fältmarskalken, grefve Fabian Wrede från .1793 till 1798, då generaladjutanten, öfverste Joh. Fredr. Aminoff, slutligen general-major och grefve, återfick det chefskap öfver detta berömda regemente, som af politiska skäl blifvit honom förstnämnde år fråntaget.

Bland officerare, som i slutet af förra och början af detta århundrade tjenat, längre eller kortare tid, vid Björneborgs regemente, nämna vi, i alfabetisk ordning, följande:

Magnus Bliim, hvilken, efter att hafva med synnerlig utmärkelse deltagit i slaget vid Revolaks den 27 April 1808, visade samma oförskräckthet, den 14 derpa följande Juli, vid Lappo, der han ock vann hjeltedöden, hvarom en på sjelfva valplatsen upprest minnesvärd ännu bär ett för löjtnant Bliims minne hedrande vittnesbörd. — Vid Björneborgarne tjenade ock den förres broder Michael Adolf Bliim, den unge fänriken, om hvilken Runeberg sjunger efter slaget vid Siikajoki :

"Allt var ordnadt, det blef natt, man sof i fred; endast unge fänrik Blume sof ej med.

Eld och ifver brände i hans tappra sinne, stugan blef för qvaf, han fick ej ro der inne.»

Liksom brödren, utmärkte äfven denne Bliim sig vid Lappo, på hvars slagfält han, såsom löjtnant, erhöll guldmedaljen för tapperhet i fält. Han var ock med vid Jutas o. s. v.; gick, efter krigets slut, i svensk tjenst, der han slutligen (1826) blef öfverste och chef för Wermlauds fältjägare-regemente samt, efter afskedstagandet (1841), postinspektor i Linköping. — Vidare: Carl Adolf Brakel, först korporal vid Björneborgs reg:te, der han (1804) befordrades till löjtnant och i hvilket tappra regementes hjeltebragder han deltog och »hvilka han ökade med sina egna».

Wilhelm Maximilian Carpelan utexaminerades från Haapaniemi kadettskola år 1803, då han blef fänrik vid Björneborgs reg:te; tjenstgjorde under kriget vid 2.di a brigaden sasom fältmätningsofficer och omnäm-

nes, både i v. Döbelns och v. Vegesacks rapporter med mycket beröm; erhöll för sitt mod i striderna vid Oravais och Kalajoki guldmedaljen för tapperhet i fält. Efter krigets slut öfvergick han till den svenska fält-mätningskorpsen, avancerade till öfverste-löjtnant och slutade sin hedrande och outtröttligt verksamma militära bana, da han vid blott 33 års ålder afled den 19 Maj 1830.

Vidare tjenade vid detta tappra regemente: frih. W. P. Carpelan, utmärkte sig, bland annat, vid Lappo d. 14 Juli — hvilken strid kan anses såsom en af glanspunkterna i 1808 års krig. Han blef slutligen major och afled i Finland 1829;

den tappre majoren, öfverste Joh. Fredr. Eek, delade, såsom chef för Björneborgs reg:tes lif-bataljon, alla förefallande strider, som detta reg:te, af sina landsmän kalladt de tappres plantskola, under nu ifrågavarande krig

utförde. I kriget höljd af ära och efter slaget vid Jutas d. 13 Sept. 1808 belönad med Svärdsordens stora kors, blef han, efter konventionen i Kalix den 25 Mars 1809, fången i Ryssland. Der gjordes honom fördelaktiga anbud att ingå i rysk tjenst, men Eek afslog dem och skyndade till Sverige, der han visserligen avancerade till öfverste, men nödgades tillbringa sin ålderdom under sjukdom och fattigdom, ja i en sådan nöd, att han, med det högsta äretecknet, som kan pryda en svensk officer, på sitt bröst, måste ga i ledet bland Stockholms — jernbärare! Han afled den 3 Jan. 1820. .

Carl Adolf Fahlstedt hade redan 1793 blifvit in-skrifven såsom volontär vid Björneborgs reg:te, der han vid utbrottet af 1808 års krig var fänrik, men tjenstgjorde någon tid såsom adjutant hos brigadchefen, öfverste Sandels. Traditionen förmäler, att Fahlstedt var den adjutant som, enligt Runebergs skaldestycke »Sandels», så djerft tilltalade sin chef då denne, d. 27 Okt. 1808, före slaget vid Wirta bro, dröjde så länge vid frukostbordet i Pardala by. Fahlstedt sårades sedan svårt i detta slag, fick tapperhetsmedaljen och transporterades, år 1810, såsom löjtnant till Westgöta-Dals reg:te; blef slutligen major och afled i Stockholm 1841.

Enoch Furulijelm förde såsom öfverstelöjtnant med utmärkelse sin bataljon vid Lappo den 14 Juli och vid Oravais den 14 Sept.;

Berndt Otto Granfelt kämpade, såsom fänrik, med oförskräckt mod under striderna vid Siikajoki, Lappo, Lappfjärd och Jutas, erhöll guldmedalj för tapperhet i fält; tjenade, efter krigets slut, först vid Jemtlands och sedan vid Södra Skånska infanteri-reg:tet, avancerade till major i arméen och dog såsom postmästare i — Falköping (1858), i sitt 73:dje lefnadsår;

C. C. Gripenberg och Cl. Jacob Gripenberg, tvänne tappra bröder, af hvilka den senare började såsom trumslagare vid reg:tet, och dennes lika tappre brorsson, G. A. Gripenberg, såsom fänrik, vid 17 års ålder, dubbades inför hela arméen till Riddare af Svärdsorden — en utmärkelse, som den lika blygsamme, som tappre ynglingen undanbad sig och endast förmåddes att emottaga, sedan hans förmän och kamrater föreställt honom, att ett afslag skulle anses såsom vanvördnad mot konungen.

Vid Björneborgs reg:te tjenstgjorde och kämpade modigt äfven 3:ne officerare med namnet Grönhagen: tvänne bröder, Berndt August och Gustaf Fredtdk, samt deras farbror Joh. Adolf Grönhageji, hvilken under 1808 års krig anförde regementets 2:dra bataljon och stormade, tillika med förutnämnde major Eek, vid Lappo den 14 Juli, i spetsen för hvar sin bataljon byn, då de tvingade fienden att, oaktadt ett kraftfullt försvar, snart draga sig undan.

Fänriken Fre dr. Gust. Jägersköld, då en 22-årig yngling, stridde ock i samma regementes led, både vid Lappo och, återställd efter ett der erhållet sår i axeln, vid Jutas den 13 derpå följande Sept., då han återigen blef blesserad; fick tapperhetsmedalj. Han utnämndes, efter kriget, till löjtnant vid Kronobergs reg:te; tjenstgjorde, 1811—1819, såsom kompani-officer på Carlberg, avancerade till major i generalstaben och var vid sin död, som inträffade i Norrköping den 1 Aug. 1836, öfverste-löjtnant i arméen.

Den af Runeberg i skaldestycket »von Konow och hans korporal» besjungne Carl Joh. von Konow, som började och slutade sin militära bana vid Tavaste-hus reg:te, tjenade under kriget 1808 vid Björneborgs reg:te, derunder utmärkande sig vid Siikajoki, Lappo och Nummijärvi. Vid samma reg:te tjenade äfven och utmärkte sig i samma strider den sistnämndes kusin

C. C. von Kothen, hvilken efter kriget befordrades till

o

kapten vid Första finska jägare-reg:tet. Dog i Abo 1815, endast 44 år gammal.

Afid Björneborgs regemente tjenade vidare:

Två bröder, fänrikarne Aug, Fredrik och Claes Constantin Lagermarck, hvilka båda utmärkte sig för tapperhet och jemväl båda två sårades vid Lappo den 14 Juli 1808. Den sistnämnde af dem transporterades efter kriget till Kronobergs reg:te, der han avancerade till kapten. Afled i Wexiö den 17 Jan. 1826, i sitt 44:de lefnadsår.

Fänriken, frih. A. J. Mellin, hvilken sedan, såsom löjtnant vid Svea Lifgarde, fann hjeltedöden i Tyska fälttåget 1813;

frih. Gust. von Otter, sedermera chef för Nerikes reg:te, och vid sin död, i Stockholm 1820, generalmajor — »en man af ett sant ridderligt sinne, ej blott tapper, men ädel, högtänkt och derjemte älskvärd i sitt umgänge»;

Carl Palmroth, under kriget löjtnant, utmärkte sig vid Lappo o. s. v. Afled i Finland på 1850-talet;

fänriken H. G. von Qvanten; fann hjeltedöden vid Lappo;

dennes broder, J. J. F. A. von Qvanten, lika tapper, utmärkte sig ock vid Lappo, sårades vid Nummijärvi d. 28 Aug. 1808 så svårt, att han ej vidare kunde deltaga i kriget. Det var denne, Jost v. Q., som då han vid Lappo såg brödren ligga i landsvägsdiket, ropade missnöjd åt honom: »Henrik, hvarför ligger du der»? Men Flenrik v. Q, svarade icke — en kula hade gått genom halsen, den unge brödren var död.

Må vi ej förgäta, att det var vid Björneborgs reg:te, som de tjenade, fältväblarne Johan Jacob Roth och Erik Ulrik Spoof, * hvilka, tappre, rådige och djerfve öfver allt beröm, äro bekanta genom sina för fienden så olycksbringande ströftåg under kriget 1808, att, t. ex. vid deras anfall på Tammerfors med sin, till lands och sjös fördelade lilla styrka, den der-varande ryske kommendanten inrapporterade, att han »till lands angrpps af general Spujf och till sjös af amiral Rotki>.

I rapporterna och berättelserna om 1808 års krig omtalas och berömmas mycket 3:ne bröder von Schantz, af hvilka Carl Constantin och Joh, Eberhard tjenade vid Björneborgs reg:te. (De voro för öfrigt nära släg-

* Spoof skall för sin tapperhet hafva, vid afskedstagandet, då han ännu led af en i kriget erhållen blessyr i länden, blifvit belönad med titel af Fänrik. .

tingar till den, jemväl sedan finska kriget väl kände, slutligen till major befordrade Carl Jacob von Schantz, hvilken bebodde och vid några och 80 års ålder afled, för icke så länge sedan, på sin vackra egendom Hjel-marsnäs i Nerike.)

Till de tappre Björneborgs-officerarne hörde ock löjtnant Lars Joh. Stengrund, i hvilkens lefnadsteck-ning J. G. Collin anför, bland annat, följande:

»När von Döbeln mottog befälet öfver andra brigaden (till hvilken Björneborgarne hörde), visade han sig sträf och frönstötande emot officerskorpsen. Vid ett sådant uppförande voro Björneborgs regementes officerare icke vane af sina chefer, med hvilka dé förut umgåtts på en förtrolig och vänskaplig fot. Under slaget vid Siikajoki skrek v. Döbeln, då en lucka skulle fyllas i jägarkedjan: »om jag nu hade här ert bataljon af mina Nylänningar!» Löjtnant Stengrund, stött öfver detta misstroende, svarade straxt: »Herr öfversten kan skicka dit ett kompani Björneborgare, så vinnes samma ändamål.» Döbeln fixerade sin man: ett skarpt öga mötte hans. »Marsch herre!» skrek han åter. Den unge officern kastade sig med sitt folk i de djupa snö-drifvorna, vältrade sig fram till det anvista stället och uträttade allt hvad öfversten kunde önska. Denna lilla händelse och samdrägtigheten emellan Björneborgs officerare gjorde v. Döbelns uppförande mot dem sedan mera varsamt, och slutligen skildes han med den största saknad ifrån sina tappre Björneborgare.»

Den tappre och jemväl i allt öfrigt framstående öfverste-löjtnant Carl Joh. Stjernvall är redan omnämnd. Han dog, såsom landshöfding, i Wiborg 1815.

Fänrik Carl Joh. Uggla utmärkte sig vid Lappo, der han ock blef sårad.

Det har redan blifvit sagdt, att den brigad, hvar-till Björneborgarne under kriget hörde, kommenderades af sådane brigadchefer som Adlercreutz och von Döbeln, äfvensom de slagfält blifvit omnämnda, der Björneborgarne skuro ständigt nya lagrar, och hvar-igenom de häfdade den ära, som Finlands söner redan tillkämpat sig »på Narvas hed, på Polens sand, på Leipzigs slätter, Liitzens kullar»! Derför lyder ock, med lika fullt skäl, slutstrofen i »Bjöjmeborgarties Marsch »:

»Glesnade leder vitne bära

härligt om mod och bragder, om vårt lands försvar.

Fram, fram, vårt ädla, trotsiga standar!

Omkring dig än din trogna finska vakt du har.»»Qpag tog den första bok jag fann, blott för att döda tiden, det var en skrift af onämnd man om sista Finska striden, den låg der häftad, som på nåd, bland husets bundna bokförråd.

Jag tog den på mitt rum och satt och bläddrade i bladen, jag vet ej, hur jag så fick fatt på Savolaks brigaden.

Jag läste en rad, läste två, mitt hjerta började att slå.

mitt öga flög från blad till blad, jag velat kyssa hvarje rad.»

(»FänrikStåls sägner»; af J. L. Runeberg.')

Savolaks-brigaden stod vid sista finska krigets början under befäl af öfversten, grefve Johan Adam Crohstedt, hvilken »utmärkte sig genom samlandet af dé Savolakska trupperna och en, oaktadt högste be-fälhafvarens förbud att strida, ärofull reträtt med denna de östliga gränsorternas härafdelning mot den gemensamma föreningspunkten i norra Österbotten; vidare genom segern vid Revolaks, och, såsom förenad med stora armén, genom avantgardets anfall i skogen vid Lappo samt likaså vid Alavo, der han svårt sårades». Han hade varit chef för Savolaks infanteri, befordrades, efter slaget vid Lappo, till general-major; blef slutligen general-löjtnant; t. f. landshöfding i Östergötland (1810), serafimerriddare (1827); afled den 21 Februari 1836 i Stockholm.

Denna, den fjerde brigaden, bestod vid krigets början af Savolaks lätta infanteri-reg:te, indelt: 954 man, samt 500 man vargering; Savolaks fotjägare-reg:te, värfvadt: 1,200 man; Ivarelska dragonei, in-

delta, 2 sqvadroner: 250 man och vargeringsmanskap 100 man; Karelska jägarekorpsen, värfvad: 600 man; étt artillerikompani, värfvadt: 150 man samt ett kompani »Arméns Flottas Volontärer», värfvadt: 80 man.

Savolaks-brigaden.

I slutet af Mars månad 1808 sammanstötte hela Svensk-Finska hären i Limingo socken, emellan Siika-jolci och Uleåborgs stad. Emellertid bildades i April månad en ny brigad, kallad den femte, till hvars chef öfversten för Savolaks jägare-reg:te Johan August Sandels förordnades. Denna, femte, brigad utgjordes

af följande trupper: Vesterbottens reg: tes norra ba- taljon 511 man, Major Schildt, bat.-chef. Österbottens d:o d:o ... 393 » Major Roos. Savolaks jägare-reg:tes lif-ba-taljon 253 n Major Groten felt. Kaj ana bataljon........ 335 » Öfv.-Löjtn. A. Fahlander. Vasa nya regemente 657 » Öfv.-Löjtn. Conradi. Uleåborgs bataljon 274 » Major Bo sin. Finlands Båtsmans-bataljon ... 357 » Kapt. Brummer. Arméns Flottas volontärer 72 » Kapt. Rechenbach. 1 sqvadron Karelska dragoner 88 » Kapt. Fuchs. 4 st. 6-pund. ocli 4 st. 3-pund. kanoner, med servis 57 » Kapt. Uggla. Summa 2,997 man.

Ett ibland de första namn, som bestråla 1808 års ärofulla krigsminnen, är Revolaks, der Adlercreutz den 27 April tidigt på morgonen attackerade Kulneffs öfverlägsna styrka och höll ut med sina Björneborgare och Tavastehusare i flera timmar, till dess att grefve Cronstedt med 4:de brigaden ankom och väsentligen bidrog till stridens lyckliga utgång. Fienden blef slagen, tross och artilleri blefvo tagna samt general Bulatoff med flera hundra man gjorda till krigsfångar. Det var under denna dags strid kring Revolaks’ prest-gård, som pastor Abr. Mellin med familj sväfvade i lifsfara och nödgades i en bakugn gömma sina äldsta barn, bland hvilka en af sönerna var. den sedan såsom framstående novellförfattare bekante G. H. Mellin.

Det minnesvärda slaget vid Siikajoki, nio dagar före striden vid Revolaks, omnämna vi på ett annat ställe. Här vilja vi blott erinra om några af de strider, hvilka under detta krig utkämpades af Savolaks-brigaden. Så stråla på dennas ärofulla fanor och på historiens minnesblad: Läppävirta d. 11, Toivola och

Jynkkä d. 15 Mars; Pulkkila d. 2 Maj 1808; Kuopio d. 12 Maj; Kivisalmi d. 7 Juni; Kartula by, Toivola, Jorois, Kutumäki, Henriksnäs och Kuopio, likaledes i Juni månad; i Juli: Toivola och Maaninga d. 23; i Augusti: Heikka d. 9, samt Kallavesi och Toivola; i September; /Toivola, Waajasalmi; i Oktober: Wirta bro d. 27; November: Idensalmi, Wirta bro d. 9 o. s. v.; samt år 1809: H'ö?rnefors d. 5 och Umeå d. 21 Juli o. s. v. ' ' '

Hvarje fosterlandsväns hjerta klappar ovilkorligen af stolthet, vemod och tacksamhet vid erinringen om det dödsförakt och det snart sagdt öfvermenskliga mod, den uthållighet och de försakelser, som i det finska kriget ådagalagts af alla dessa hjeltar inom den finska hären och särskildt inom Savolaks-brigaden. Minnestecknaren finner det, snart sagdt, smått, att notera årtal och fullmakts-data, der man kunde skrifva hela kapitel om allt hvad dessa fosterlandsförsvarare uträttat på fältet, i drabbningar, under marscher och-ströftåg, i köld och hetta, snö och storm, och hvilket allt blifvit så sant och så skönt skildradt af Runeberg i »Fänrik Ståls sägner». Eller kan något sägas mera varmt och mera karakteriserande om då varande brigadchefen, general-adjutanten, öfversten och riddaren af Svärdsordens stora kors Johan August Sandels, än den poetiska teckning om denne fältherre och den mest glänsande af hans segrar, striden vid Idensalmi eller Wirta bro (d. 27 Okt.), sotn nyssnämnde store skald skänkt oss i sitt mästerliga skaldestycke »Sandels», och hvilket- afslutas med följande ord:

»Sex hundrade krigare stormade ner ' mot den trotsande fiendens hop, och den vräktes tillbaka, pluton för pluton, tills den föll nedtrampad vid bron.

Sandels, han kom till sin här i galopp, der vid stranden den segrande stod.

Då hans hvita Bijou bland lederna lopp, i sin snöglans purprad med blod,och genralen med tjusningens eld i sin själ gladt helsade trupp och befäl;

då spordes ej mer ett smygande knol,

en hviskning, bister och dof,

nej, ett jubel stormade honom emot,

och i jublet hördes hans lof,

och det roptes af röster till tusendetal:

»Hurra för vår tappre genral!»

J. A. Sandels, född i Stockholm d. 31 Aug. 1764, började sin militära bana vid Svea artilleri, tjenade sedan vid finska kompaniet af Adelsfanan, blef 1787 major vid Karelska dragonerna och bevistade i denna egenskap med utmärkelse 1788—90 årens fälttåg; utnämndes sistnämnde år till Sekundchef för dragonerna. På våren 1803 transporterad till öfverste och chef för Savolaks fotjägare-reg:te och Savolaks-brigadens artilleri-kompani, emottog han, såsom ofvan nämndt är, i April 1808, befälet öfver den då nybildade femte brigaden.

Efter finska krigets slut erhöll Sandels den ena utmärkelsen efter den andra, blef 1812 Sekundchef för Svea Lifgarde, bevistade såsom divisions-general kriget i Tyskland, upphöjdes (redan 1809) till friherre och (1815) till grefve, 1817 till Serafimerriddare, blef 1818 riksståthållare i Norge och 1824 fältmarskalk o. s. v.; afled i Stockholm 1831.

Grefve Magnus Bjornstjerna, som sjelf förvärfvat sig ett fräjdadt namn såsom krigare, har tecknat fältmarskalken grefve Sandels, hvilken han anser såsom måhända den mest framstående personlighet under kriget mot Ryssland åren 1808 och 1809, med följande ord: »Till växten var han lång, nära 3 alnar; håll-

ningen militärisk; håret uppstruket, pannan hög och öppen, näsan romersk, ögonen grå och blixtrande, munnen skarp. Det hela återspeglade den fasta, kraftfulla. ande, som lifvade hans själ. Hans lynne var hetsigt, men ädelt; i striden återfann han alltid det lugn, han i det enskilda lifvet någon gång saknade. Under det hans kunskaper, skicklighet och fosterlandskärlek förvärfvade honom befälets aktning och förtroende, tillförsäkrade honom hans okufliga mod, hans rådighet, ja hans lycka, soldatens blinda tillgifvenhet. Ledd af Sandels ansåg Finnen sig oöfvervinnelig, och blef det äfven genom denna tro. Faror, lidanden och försakelser delade han lika med sin trupp, och kunde således lita på dess trohet; den svek honom aldrig. Medan den öfriga hären kämpade med ära, det är

sant, men utan synnerlig framgång, förde Sandels sina segrande skaror nära intill Ladogas stränder; och då han slutligen nödgades vika för öfvermagten och utrymma landet, skedde det ej förr, än han till afsked tillfogat

ryssarne vid Idensalmi den betydligaste förlust de under detta krig ledo. Sådan var den man, som med skäl benämndes den tappre bland tappre, hvars bragder länge skola genljuda bland Finlands klippor, och hvars namn måste nämnas med vördnad af hvarje svensk.»

Hvad som gjort den seger, Sandels den 27 Okt. vann vid Idensalmi och Wirta bro, så berömd, är icke blott att ett ringa antal, omkring 1,400 man svenskar och finnar, här besegrade omkring 8,000 ryssar — ja, då det afgörande ögonblicket var inne, när Tutschkojf stormade de svenska styckevärnen och redan var nära att intaga desamma, var det knappast 600 man, med hvilka Sandels ej allenast afslog försöket, utan ock tog fångar och nedgjorde större delen af dem, som stormat, — det är ock den omständigheten, att ryssarne, som uppsagt det dittillsvarande stilleståndet, blott för att general Tutschkoff skulle, kosta hvad det ville, kunna slå Sandels, började fiendtligheterna före det för stilleståndets utlöpande bestämda klockslaget, då de svenska trupperna ej ännu hunnit att ordnas till den väntade striden; och slutligen ådagalade så väl befäl som trupp, ja hvarje enskild man, här verkligen både förundrans- och beundransvärda prof på tapperhet. Då Savolaksare och Wasabussar, Karelska dragon-vargeringen och en del af den fåtaliga Kajana-bataljonen, under öfverste Fahlandcr, majorerna Malm och Duneker, ett tappert välkändt tretal, med skott och blanka vapen steg för steg tvingat de i tusental framrusande ryssarne att vika tillbaka och så länge hållit ut, att de icke mer hade någon ammunition qvar, aflöstes de af Wester- och Österbottningar och den återstående delen af Kajana-bataljonen i lika god ordning uppmarscherande på Slagfältet som på ett manöverfält, med flygande fanor och klingande spel. Det var ock här, som Sven Dufva, »rekryt vid Dunekers kompani», för hvilken typ af en finsk krigare »på sitt sätt» soldat Bång vid Wasa reg:te, af Runeberg tagits till förebild, ensam länge uppehöll den på de qvarva-rande plankorna å bron öfver Wirta-strömmen framrusande fienden och

»åt en hvar, som kom,

gaf höger-om och venster-om, så att han damp tvärt om.»

Det här knapt tillmätta utrymmet hindrar oss från att följa Savolaks-brigaden på det mödosamma, olyckliga, men ärofulla krigståg, hvars egentligen sista, blodiga scen, utkämpades vid Home fors bruk den 5 Juli 1809. Vi vilja blott erinra om några af de namn, hvilka äro oskiljaktigt förenade med denna tappra brigads krigshistoria och hvilka vi, för att ej begå någon orättvisa i fråga om bestämmandet af sa manga hedersrum, äfven här uppräkna i alfabetisk ordning.

Gustaf Andersin, slutligen död såsom tyg-kapten och — bokhandlare i Wisby 1853, »hade i sin ungdom uti 17 bataljer under 1808 och 1809 arens finska krig burit en af Savolaksbrigadens ärofulla sablar»;

-----hade »natten efter slaget vid Lappo sofvit på

en död ryss och med en kyss fått tapperhetsmedaljen af Sandels, varit med i blodbadet vid Oravais och under den fräjdade Duneker kamperat på Qvarkens isar».

G. F. Brunow deltog, såsom kapten, med utmärkelse i striderna vid Revo laks d. 27 April och vid Lappo d. 14 Juli, och sårades både vid Karstula d. 21 Aug. och vid Salmis; erhöll slutligen, vid afskedsta-gandet från Södra Skånska infanteri-reg:tet, der han efter kriget avancerat till öfverste-löjtnant, öfverste n. h. o. v. samt blef samma år (1825) öfverinspektor vid tullbevakningen i Göteborg. Afled i Finland d. 10 Juni 1847.

C. W. Brusin, lofordad af Adlercreutz efter slaget vid Lappo, och af Sandels, som omnämner den skicklighet och tapperhet, som kapten Brusi?i vid Wirta bro, liksom vid flera föregående tillfällen, ådagalagt.

Joh. Jacob Burman hade redan såsom underofficer vid Savolakska jägare-reg:tet stridt manligt i det krig som utbröt 1788, samt bhfvit belönad med tapperhetsmedaljen i silfver och uti den blodiga striden yid Kyro d. 11 Juni 1789 blifvit fången och bortförd till Ryssland. Återkommen efter freden, avancerade han till officer och befordrades 1804 till förste löjtnant vid ofvannämnde reg:te. I sina »Lefnadsteckningar öfver de utmärktare personerna under kriget emot Ryssland» yttrar J. G. Collin om Burman: »Han deltog

under kriget 1808 och 1809 i de flesta af femte brigadens strider såsom fältmätningsofficer och adjutant hos

brigadchefen, öfverste Sandels, samt ådagalade, att han i tapperhet och rådighet icke vanslägtades ifrån sin kusin, den oförskräckta finska härens modige och skicklige anförare, general-majoren Adlercreutz».

Efter kriget transporterades Burman till Helsinge reg:te, hvilket han åtföljde under kampanjen i Norge;blef slutligen öfverste-löjtnant i armén och (1816) major vid sistnämnde reg:te samt afled 1824 på Haga boställe i Helsingland.

Collan tjenade under kriget upp sig till officer, sårades svårt i slaget vid Alavo d. 17 Aug. 1808, blef efter freden kapten vid Gotlands Nationalbeväring och dog på 1830-talet.

Om grefve Joh. Adam Cronstedt, »den tappre öfversten för Savolaks lätta infanteri-reg:te och under kriget anförare för tredje eller Savolaks-brigaden», hafva vi ofvan nämnt några ord, till hvilka vi här blott vilja foga följande yttrande i den rapport, som Adlercreutz afgaf efter slaget vid Lappo den 14 Juli: »Brigadchefen m. m. grefve Cronstedt har med utmärkt »contenance fört téten af .Savolaks jägare, som under »frammarschen i 8 timmars tid gjorde den lifligaste »attaque, och anförde slutligen attaquen emot fiendens »högra flygel, som äfven forcerades till retraite.» — Under den häftiga striden vid Alavo den 17 Aug. kommenderade den då redan till generalmajor befordrade Cronstedt närmast Adlercreutz och anförde avantgardet, som beslutsamt angrep de framryckande, betydliga fiendtliga truppmassorna, hvilka anföllo med hårdnackad djerfhet. Efter affären yttrade den ridderlige generalmajoren J. F. Aminoff, som icke blifvit tilldelad någon brigad: »Grefve Cronstedt, hvilkens

»vana var att alltid uppehålla sig i starkaste elden, »för att med sin närvaro uppmuntra truppen, blef då »svårt sårad. Lagd på landsvägen på några soldat-»kappor, såg han sin brigad hasta förbi för att häm-»nas sin älskade befälhafvares fall — och hvarmed den »äfven höll ord.»

Joachim Zacharias Duneker, måhända den tappraste bland de tappre, om hvilken Runeberg sjunger, i skaldestycket »Den femte Juli»:

»Den femte Juli, ack, den drog ej spårlöst bort, jag mins den nog se’n sjutton år den dagen, det var den dag, då Duneker dog.

Men fråga, om du träffar på

en veteran från kriget då,

en af de tappras skara,

spörj, om han kände dock en man,

som priset öfver alla vann,

och trofast skall han svara:

Ja, herre, Duneker hette han.»

Duneker, född d. 12 Nov. 1774, utmärkte sig för nästan öfverdådig tapperhet redan såsom furir vid Savolaks jägare i den häftiga striden vid Pirttimäki 1790. Vid utbrottet af 1808 års krig var han kapten, blef, efter slaget vid Pulkkila d. 2 Maj, der han, såsom befälhafvare för venstra flygeln, i spetsen för sina Savolaks-jägare, trots en häftig kartesch-eld, stormade det fiendtliga batteriet, utnämnd till major och R. S. O. Med rådighet och tapperhet utförde han de många farliga expeditioner, på hvilka han med större och mindre truppafdelningar sedermera utsändes-, mot rys-sarne, hvilka han förorsakade stor manspillan och icke ringa förlust af åtskilliga krigsförnödenheter.

Vid Wirta bro d. 27 Okt. utförde Duneker under af tapperhet. Han följde sedan armén norr omkring Bottniska viken och fann hjeltedöden d. 5 Juli 1809 vid Home fors bruk i Nordmaling. Endast 35 år gammal, hade han dock innan sin ärofulla död redan blifvit öfverste-löjtnant och riddare af Svärdsordens stora kors.

Gust. Adolf Ehrnrooth, till börden finne, hade studerat i Upsala och vid krigsakademien på Carlberg, blef redan vid 25 års ålder i:ste major vid Savolaks infanteri-reg:te. Den hastiga befordran, han vunnit, rättfärdigade han

under kriget, der han utmärkte sig i, bland andra strider, den vid Leppävirta d. 11 Mars, vid Revolaks d. 27 April, vid Lappo d. 8 Juli och vid Alavo d. 17 Aug. Under blodbadet vid Oravais d. 14 Sept. räddade Ehrnrooths mod och kallblodighet Vesterbottens reg:te från att öfvermannas af en tredubbel kedja ryska jägare. Eljest mycket liflig, manövrerade E. der, med sin bataljon lika lugnt, som på ett exercisfält. I denna för honom så ärofulla strid blef han svårt sårad. Han utnämndes i Okt. s. å. till riddare af Svärdsordens stora kors. Läkt från sin blessyr, utmärkte han sig jemväl i Aug. 1809 vid Umeå. Han blef slutligen chef för ett finskt jägare-reg:te; avancerade 1821 till generalmajor, och afled i Lovisa stad d. 28 April 1848, nära 68 år gammal.

M. J. Ehrnrooth, den förres kusin, hade utmärkt sig redan i det förra kriget och fortfor på samma sätt, såsom bataljonschef, vid Savolaksarne, under 1808 års strider: vid Revolaks, Siikajoki, Lappo o. s. v.

Fr. Ulr. Ekestubbe blef 1804 löjtnant, stred med utmärkelse vid Lappo, Alavo o. s. v. Afled 1814 såsom kapten vid Södra Skånska infanteri-reg:tet.

Ernst Wilh. Fabritius förde, såsom kapten, befälet öfver en bataljon Savolaksare i det mördande slaget

vid Revolaks d. 27 April, stormade den af ryssarne starkt besatta prestgården och eröfrade det dervarande fiendtliga artilleriet.

von Fieandt. Icke mindre än sex officerare med detta namn, alla käcka och rådiga män, deltogo i finska kriget. Två af dem med samma förnamn, Carl Magnus, tjenstgjorde vid Savolaksbrigaden. De fyra öfrige omnämnas på annat ställe.

Joh. Henr. Furumark, major vid Savolaks jägare-reg:te, utmärkte sig i slaget vid Revolaks och sårades sedan svårt under drabbningen vid Lintulaks d. 2 Juli 1808; men blef följande året så återstäld, att han kunde deltaga i försvaret mot de öfver Qvarken antågande ryssarne, hvilka vid Holmön fingo en dyrköpt erfarenhet af vådan att, om ock med öfverlägsen styrka, attaquera en sådan befälhafvare och en sådan trupp, som d. v. öfverstelöjtnant Furumark och hans, visserligen fåtalige, men krigsvane och oförskräckte Savolaksare. Han afled 1835, vid 65 års ålder, i Finland.

Magnus Otto Furumark, den förres yngre broder, lika tapper och med ärofulla minnen, jemväl han, från striden vid Revolaks. Vi återfinna honom i den blodiga och häftiga striden vid Wirta bro d. 11 Nov., hvarest han blef sårad. Erhöll majors afsked och dog 1823, äfven han, i Finland.

Georg Gust. von Gertten, löjtnant vid Savolaks jägare, fäktade tappert d. 15 Mars 1808, under d. v. kapt. Dunekers befäl, mellan Kuopio och Toivola, deltog sedan i öfriga strider och slutligen i den strid vid Hornefors, der Duneker stupade. Efter krigets slut kapten vid Södermanlands reg:te, tog han afsked der-ifrån 1812, men lefde ända till d. 4 Dec. 1856, då han afled på Echo egendom i Finland, Heinola län och Gustaf Adolfs socken.

Berndt Adolf Grötenfelt kämpade såsom 2:dre major vid Savolaks jägare-reg:te med af brigadchefen Sandels vissordad, synnerlig oförskräckthet vid Wirta bro. Hans äldre broder, C. H. Grötenfelt, under kriget 4:de major vid Savolaks infanteri-reg:te, utmärkte sig vid stormningen af Lintulaks by d. 2 Juli.

Fyra personer med namnet Hjelman, alla i tjenst vid Savolaks lätta infanteri-reg:te, förvärfvade sig, under 1808 års krig, officers-epåletter samt tapperhets-medaljer. Fredrik Hjelman sårades i slaget vid Wirta bro d. 11 Nov.; Gabriel Hj elman hade, redan i förra kriget, förvärfvat sig silfvermedaljen, då han, under 1808 års krig, erhöll guldmedaljen samt befordrades till löjtnant.Carl Gustaf Hästesko deltog, såsom fänrik vid Savolaks lätta infanteri-reg:te, i detta regementes strider och segrar under sistnämnda krig.

Berndt Ulrik von Knorring, född d. 16 Nov. 1768, hade, såsom löjtnant vid Björneborgs reg:te, blifvit, i affären vid Kyro d. 11 Juni 178g, svårt sårad. Han var en duglig officer samt en tapper och ridderlig man. Befordrad, år 1805, till 2:dre major vid Savolaks jä-gare-reg:te, tjenstgjorde han sedermera vid finska Generalbefälet under hela kriget 1808—09, och transporterades efter dess slut till öfverste-löjtnant i armén samt erhöll d. v. H. K. H. Kronprinsen Carl Johans ordres att uppsätta Norra Skånska infanteri-reg:tet, der v. Knorring år 1811 blef i:ste major. Genom följder af sina i kriget erhållna blessyrer, hade han svårt att sitta till häst, hvarför han d. 12 Jan.

1813, på begäran, erhöll afsked, med öfverste titel. Afled i Skara d. 16 Febr. 1832.

Joh. Henr. Lemke, redan 1796 fänrik vid Savolaks infanteri-reg:te, tjenstgjorde under kriget såsom fältmätningsofficer, omnämnes med beröm i Adlercreutz’ rapporter; öfvergick efter kriget till svenska armén, der han vid d. v. fältmätnings-, sedermera topografiska korpsen avancerade till öfverste-löjtnant, blef öfverste i armén 1841 och afled såsom postinspektor i Örebro d. 10 Dec. 1851, nära 74 år gammal, efterlemnande ett aktadt och kärt minne.

Carl Leonhard Lode, född i Finland d. 28 Maj 1752, blef 1796 öfverstelöjtnant vid Savolaks infanteri-reg:te och ansågs »såsom en af svenska härens dugligaste och tappraste officerare». Han stridde med mannamod i slaget vid Rcvolaks, och understödde vid Lappo med sin betaljon von Döbelns och Björneborgar-nes raska anfall på byn, der fienden tvingades att vika undan; firade d. 17 Aug. vid Alavo sin förnämsta seger, sedan han, åberopande sin äldre fullmaktsdato, fick af Adlercreutz tillåtelse att anfalla före v. Törne, som likaledes brann af otålighet att med sin bataljon få rycka fram i elden. Lode blef d. 5 Okt. 1808 öfverste i armén, och d. 3 Juli 1809 riddare af Svärdsordens stora kors. Afled d. 25 Maj 1816.

Af Runeberg besjungen i sången »Gamle Lode», tecknas Lode, af J. G. Collin, med, bland andra, följande ord:

»Denne man framställer bilden af en ridderlig och ädel krigare, gudfruktig, sådan den bör vara, hvilkens lif under stridstumultet hvarje ögonblick hotas, okuflig

och modig då han drabbar tillsammans med fienden, men mild och menniskoälskande derefter.»

Joh. Erik Lundeberg, underlöjtnant och adjutant vid Savolaks jägare, nämnes med loford i slaget vid Lappo; han sårades slutligen vid Hörncfors d. 5 Juli 1809, så svårt, att han icke långt derefter afled.

Carl Willi. Malm var en ibland Finlands tappraste, rådigaste och skickligaste officerare. Redan i början af fälttåget utmärkte han sig vid Jynkä hamn d. 15 Mars 1808, och återfinnes sedan alltid tappert och med ovanligt lugn stridande i alla de drabbningar, uti hvilka det modiga Savolaks jägare-reg:tet deltog. Det var ock denne Malm, som vid Saviselkä d. 6 och vid Idensalmi d. 7 Maj, i spetsen för 150 man, från de till antal vida öfverlägsna ryssarne borttog stora transporter af ammunition och derjemte gjorde en mängd fångar, hvaribland 1 officer och flere underofficerare. Den 12 i samma månad intog han med sin lilla trupp staden Kuopio, hvarvid han gjorde nära 300 fångar samt bemäktigade sig stora förråd af lifs-medel. Den 25 derpå följande Juni anföllo och bemäktigade sig major Duneker och kapten Malm en fiendtlig transport af icke mindre än 200 vagnar, förspända med två eller tre hästar och innehållande huf-vudsakligen proviant. I Juli månad — Malm var då blifven riddare af Svärdsorden samt major — afsändes han på ett ströftåg till Karelen, der han åter igen gjorde fienden stort afbräck.

Efter att hafva dragit sig tillbaka ur Karelen och förenat sig med den öfriga brigaden, deltog lian, med vanligt mannamod, under Sandels, i slaget vid Wirta bro d. 27 Okt., der han, tillika med öfverste Fahlander och major Duneker, hufvudsakligen bidrog till segern. Slutligen, under en ny expedition till Wirta-trakten, svårt sårad i foten, blef han ock, natten mellan d. 10 och 11 Nov. 1808, tillfångatagen; utnämndes efter kriget till öfverste-löjtnant i svenska armén och d. 4 Maj 1810 till riddare af Svärdsordens stora kors. Han afled i Finland år 1826.

Adolf Wilh. Mcinander sårades, då fänrik vid Savolaks lätta infanteri-reg:te, vid Revolaks d. 27 April 1808, i foten, var sedan med 1809 i Vesterbotten; transporterades efter kriget såsom löjtnant till Vest-manlands reg:te, var en tid kompani-officer vid krigsakademien å Carlberg, deltog i tyska kriget, tillfångatogs i Pommern; tog 1816 afsked såsom kapten med majors n. h. o. v.; afled i Finland 1841.

Hans kusin Berndt Joh. Meinander, liksom den föregående, först kadett vid Haapaniemi och under finska kriget officer vid Savolaksarne, utmärkte sig vid Alavo d. 17 Aug. och vid Salmis d. 2 Sept. samt vid Idensalmi, der han natten mellan d. 1 o och 11 Nov. 1808 svårt sårades. Vid krigets slut erhöll han majors afsked och lefde, bosatt i Tammerfors, ännu 1861, då 85 år gammal.

Joh. Fredr. Molander, en tapper yngling, som nyss utgått från Haapaniemi kadettskola, då han vid Revolaks

första gången var i elden; blef fänrik vid Savolaks infanteri-regrte, sårades vid Idensalmi natten till d. 11 Nov. 1808, fick guldmedaljen, utmärkte sig, såsom kapten vid Kalmar reg:te, dit han erhållit transport, under kriget i Norge; tog afsked 1817 och afled i Finland 1862, öfver 70 år gammal.

Nils Christian Neiglick, född 1784, hade genomgått Haapaniemi kadettskola, blef 1807 officer vid Savolaks jägare-reg:te, och utmärkte sig vid flera tillfällen under finska kriget, bland andra, vid Toivola d. 1 Juli 1808; så ock vid Kuopio och vid Wirta bro, der han »genom mandom och rådighet förvärfvade sig guldmedaljen för tapperhet i fält». Efter krigets slut öfvergick han till Sverige, utmärkte sig både i tyska och norska krigen, då han tjenade vid Smålands Grenadierbataljon, från hvilken han, såsom major och öfverste-löjtnant i armén, erhöll, på begäran, afsked 1840, och blef då post-inspektor i Jönköping.

Gust. Henr. Rehbinder, frih., deltog, såsom kapten vid Savolaks lätta infanteri-reg:te, under 1808 och 1809 »i sitt tappra regementes blodiga strider, segrar och försakelser». Afled 1813.

Carl Joh. Reiher, grefve Joh. Adam Cronstedts »tappre adjutant», var löjtnant vid Savolaks infanteri-reg:te, utmärkte sig vid Revolaks, Karstula o. s. v. Han tog afsked 1810, fick majors n. h. o. v. samt afled 1846 i Finland. Han efterlemnade en son, Arndt Henr. Carl Reiher, hvilken dog 1849, såsom löjtnant vid Vermlands fältjägare.

Att sedermera fältmarskalken m. m. herr grefve Joh. Åug. Sandels en tid, från 1803, var öfverste och chef för Savolaks fotjägare-reg:te, är redan om-nämndt.

Striibing tjente under kriget upp sig från sergeant till underlöjtnant vid Savolaks fotjägare; utmärkte sig i slaget vid Alavo d. 17 Aug. 1808.

Carl Fredr. Tawast deltog år 1808, såsom major i Savolaks infant.-reg:te, »modigt och kaliblodigt ispetsen, för sin oförfärade trupp», och blef svårt sårad vid Alavo d. 17 Aug. Utnämndes under kriget till öfverste-löjtnant; afled 1828.

Arvid Joachim Taube stridde, såsom subalt.-officer vid Savolaks fotjägare så tappert under kriget 1808, att han både erhöll guldmedaljen samt befordrades till kapten och fick, såsom sådan, efter krigets slut, transport till d. v. Westerbottens reg:te, med hvilket han sedan deltog i norska fälttåget. Han blef slutligen riddare af Svärds-orden; erhöll majors afsked 1828 och afled d. 8 Okt. 182g.

Tre officerare med namnet Tigerstedt — alla i tjenst vid Savolaksarne — utmärkte sig i sista finska kriget. Bland dem är Gregori Fredrik Tigerstedt, hvilken, af Runeberg så vackert besjungen i »Fänrikens helsning», utmärkte sig såsom fänrik vid Savolaks infant.-reg:te, i slaget vid Revolaks d. 27 April 1808, då han blef svårt sårad, erhöll guldmedaljen och be-fordradés till löjtnant. Tog, år 1812, såsom kapten, afsked från svenska krigstjensten och avancerade sedan till bataljonschef vid finska skarpskyttebataljonen, från hvilken han, år 1831, på begäran, erhöll afsked, då honom tillades öfverste-löjtnants n. h. o. v. .

Kort redogörelse för

Österbottens regemente.

ör detta regemente, som fordom haft mörkgrön mundering med hvita uppslag, foder och kant, och bland sina chefer räknat frih. Gustaf Horn, ännu 1672 upptagen som sådan, var, vid utbrottet af 1808 års krig, öfverste G. von Numers chef; men enär regementet under sistnämnde krig var fördeladt pa flera brigader, åtföljde chefen, som då icke hade nagot direkt truppbefäl, högqvarteret. Såsom major hade v. N. mycket utmärkt sig under 1788—90 års krig mot Ryssland. Han blef slutligen generalmajor; afled 1826. Regementets detacherade bataljoner delade

Erik Wilh, Tujulin, vid början af 1808 års krig kapten vid Savolaks jägare och major i armén. Under detta fälttåg utmärkte han sig både för sitt mannamod, sin säkra blick och sitt förutseende hvar och när fienden skulle anfallas. Collin berättar om honom och hans savolaksare, bland annat följande:

»Vid Lappo d. 14 Juli 1808 blefvo i början af drabbningen Karelska jägarne nödgade att draga sig tillbaka. Då Adlercreutz såg detta, ropade han: »vi »skola ju gå framåt och de gå bakåt. Major Tujulin, »ryck ni ut med Savolaks jägare; de gå aldrig tillbaka!» Dessa ord gjorde truppen oöfvervinnerlig. Major Tujulin och kapten Brunow förde sina jägare så hastigt och kraftfullt, att fienden måste vika, huru modigt han än försvarade sig.»

Joh. Reinhold von Törne, den af Runeberg besjungne, hade under det föregående kriget mot Ryssland vunnit hastig befordran på grund af sin då visade »köld, tapperhet och ihärdighet». Före fälttåget 1808 var han major vid Savolaks infant.-reg:te, utmärkte sig, såsom redan nämn dt är, vid Lappo d. 14 Juli, vid Alavo d. 17 Aug. och vid Oravais d. 14

----

de å uniformsplanscherna och korpser.

emellertid under 1808—09 års krig äran af de oförgätliga strider, som af de resp. brigader, hvilka de då tillhörde, utkämpades.

Bland öfrige krigare, som då tjenade vid Öster-bottningarne, nämna vi:

Carl Joh. Gyllencreutz, hvilken förut tjenat vid Dal-regementet och sedan 1803 var major i armén, bevistade såsom kapten vid Österbottens reg:te under kriget 1808 och 1809 striderna vid Siikajoki, Ny-karleby, Kauhajoki, Oravais o. s. v. och utmärkte sig derunder genom mod och rådighet. Major G. nämndes efter den häftiga träffningen vid Kauhajoki d. 10 Aug. 1808, liksom kaptenerna Uggla och von Konow,

Sept. o. s. v. Under detta krig avancerade han ytterligare till öfverste-löjtnant och afled d. 3 Okt. 1810, något öfver 58 år gammal. »Hans ansigte uttryckte ärlighet och heder, men tillika mod och beslutsamhet, och någon kallblodigare soldat under det häftigaste krigstumultet kunde man sällan finna.»

Carl Aug, Wallgren, löjtnant vid Savolaks jägare och under kriget brigadadjutant, utmärkte sig vid Warkaus, Wirta bro d. 27 Okt. 1808 och vid Hörne-fors d. 5 Juli 1809; öfvergick efter kriget till Jönköpings reg:te, der han slutligen blef major. Afled sannolikt 1822.

Otto Weber, under-löjtnant vid nyssnämnde jägare-reg:te, stupade vid anfallet emot Kuopio d. 30 Juni 1808.

Hcnr. Magn. von Wright deltog, såsom kapten vid Savolaks infant.-reg:te (.Montgomery upptager honom såsom tjenstgörande vid Karelska jägarne), under 1808 års krig i striderna vid Revolaks d. 27 April och vid Alavo d. 17 Aug., då han sårades och sedan belönades med guldmedaljen för tapperhet i fält. Blef slutligen major; afled d. 23 Sept. 1850 på Flaminan-laks egendom nära Kuopio.

upptagne regementen

med mycket loford af v. Döbeln. Efter fälttågets slut utnämndes G. till öfverjägmästare (1810) i .Skaraborgs län, erhöll (1813) hofjägmästare-titel och dog 1823 på Wänsjö jägmästareboställe i nämnde län.

Två bröder Herlin, af hvilka den ene någon tid tjenstgjorde såsom adjutant hos v. Döbeln, deltogo såsom subaltern-officerare i regementets strider, och erhöllo båda tapperhetsmedalj.

Kapten E. L. Löthman blef svårt sårad vid AVirta bro d. 27/10 1808.

F. M. von Nmners, regements-chefens son, utmärkte sig vid Kauhajoki d. 10/8, och vid Oravais,

I Ih var för han erhöll guldmedalj och befordrades till kapten; afled 1845.

Carl von Otter anförde under kriget r8o8, såsom major, en stor del af Österbottens reg:te, i stället för dess förutnämnde verklige öfverste och chef v. Numers; utmärkte sig vid Nykarleby d. 24 Juni, vid Kauhajoki d. 10 Aug. o. s. v., blef efter kriget öfverste-löjtnant, först vid Elfsborgs och derefter vid Skaraborgs reg:te. Afled d. 20 Okt. 1813 på sitt boställe Munstorp i Westergötland.

Kapten D. J. Pfciff följde såsom kapten Österbottens regemente under dess ärofulla deltagande i 1808 års krig; fäktade, utom vid andra tillfällen, tappert vid Numijärvi d. 28 Aug.

En kapten och en fänrik Printz vid Österbott-ningarne utmärkte sig likaledes mycket under samma krig. Den ene, C. G. Printz, var vid Numijärvi d. 28 Aug. adjutant hos befälhafvaren, öfverste-löjtnant Carl von Otter, och »blef af första fiendtliga kanonkulan »nära dennes sida slagen af hästen, men utan att för-»märka blessur eller särdeles svår känning af kon-»tusion». .

Tvänne friherrar Strömberg, bröder, hvilka båda tjenat vid Österbottens regemente, hafva i dess rullor efterlemnat högt aktade namn. Den yngre brödren, Alexander Erik Strömberg, förde, såsom kapten, modigt sitt kompani i elden under fälttåget 1808 och utmärkte sig isynnerhet vid Numijärvi d. 28 Aug. Plan blef slutligen major och afled sannolikt i Sverige på 1820-talet.

Den äldre brödren, friherre Pehr Adam Strömberg, var redan 1778 kapten och 1783 »premiermajor» vid Österbottens regemente; blef 1793 öfverste-löjtnant i armén och 1795 landshöfding öfver Vesterbottens län. Utmärkt krigare, blef han ock en utmärkt landshöfding och gjorde under kriget stora tjenster både åt armén och åt provinsen, hvars befolkning han genom sin rådighet och sitt oförskräckta uppträdande gent emot det ryska öfverbefälets öfvermod, räddade från mer än ett tilltänkt illdåd. Frih. Strömberg uppträdde ock med lika ädel och högsinnad ståndaktighet emot general von Döbeln, då denne i fråga om reqvisitio-ner af hästar och proviant för arméns räkning visade en obillig stränghet mot vederbörande kronobetjening och magasinsförvaltare.

Frih. Strömberg — en rättrådig, skicklig, kraftfull och oförfärad embetsman, men också ett mål för

afundsmäns stämplingar — lemnade sin landshöfding-plats redan 1811, men lefde ända till 1838, då han d. 14 December afled vid den höga åldern af nära 88 år.

Kapten Joh. Otto Söderhjclm deltog med utmärkelse i Österbottningarnes och Savolaksbrigadens strider och mödosamma strapatser under fälttåget 1808, och omnämnes särskildt för sitt välförhållande i fäkt-ningarne vid Kutumäki d. 14 och Kuopio d. 30 Juni.

Kapten Erik Wilh. Uggla utmärkte sig särskildt vid Kauhajoki d. 10 Aug. 1808.

Furir Wargelin visade många lysande prof på tapperhet, bland hvilka må omnämnas, att han, endast med tillhjelp af en skjutsbonde, i trakten af Gamla Karleby, mot slutet af Mars månad 1808, tillfångatog en rysk officer, ingeniör-kapten Zittnikoff och en honom åtföljande underofficer, ehuru dessa båda hårdnackadt försvarade sig mot sina behjertade angripare.

Kaj an a bataljon.

Dess chef var d. v. öfverste-löjtnanten Gustaf Fahlander, som i Februari 1809 blef adlad med namnet Edelstam. Under kriget tillhörde han Sandelska brigaden och bidrog — såsom vi redan nämndt — till dess segrar och delade dess faror. För sin vid Pulkkila d. 2 Maj 1808 visade tapperhet och rådighet, då han — enligt Sandels' rapport — »icke allenast »forcerat en öfverlägsen fiende, utan ock vidtagit de »bästa dispositioner till dess tropps (Kajana-bataljo-nens) betäckning och försvar, till dess hufvudstyr-»kan hann framkomma», utnämndes Fahlander till öfverste i armén.

Sedan Wirta bro m. fl. bataljer känna vi honom redan, och hans hjeltebragd i nämnda strid är för öf-rigt af Runeberg besjungen. Efter sitt deltagande i striden vid Hörnefors den 2 Juli 1809 belönades han med Svärds-ordens stora kors. 1811 landshöfding öfver Vesterbottens län, tog han 1817 afsked från denna plats och framlefde sina återstående dagar i ett lugnt och lyckligt familjlif på landet i den natursköna Burträsk socken, der Fahlander-Edelstam å ett af honom inköpt bondhemman uppfört ett enkelt corps de logis. Han afled der den 14 Aug. 1825, något öfver 61 år gammal.

Joh. Frcdr, von Fiea7idt, kapten, erhöll under kriget 1808 guldmedaljen. Afled 1836.

Gustaf Adolf Montgomery, förf. till det intressanta, värdefulla arbetet »Historia öfver kriget emellan Sverige och Ryssland åren 1808 och 1 809», född 1791, hade vid krigets början 1808 ifrån trumslagare och korporal blifvit befordrad till »rust-mästare» vid Kajana bataljon. Han fick redan i Maj månad, efter drabbningen vid Koivisto, silfvermedal-jen; deltog sedan i den Sandelska fördelningens öf-riga hjeltebragder; utmärkte sig synnerligen vid

Tai-pola den 2 Aug. och vid Wirta bro den 27 Okt.; hade under tiden blifvit förordnad att göra officerstjenst och användes både af Sandels och v. Döbeln såsom adjutant. För sin vid Hörnefors d. 4 och 5 Juli 1809 ådagalagda oförskräckthet och rådighet blef han från konstituerad officer omedelbart befordrad till löjtnant. Anställd 1810 såsom löjtnant vid Vermlands Fältjägare, bevistade han sedan norska fälttåget, hvarunder han erhöll guldmedaljen, likaledes för tapperhet. Han tjenade derefter vid Vesterbottens regemente, såsom kapten, blef sedermera major vid Jemtlan-ds fältjägare o. s. v. Ar 1841 tillförordnad, och 1842 ordin, landshöfding i Jemtlands län, men transporterades sedan sistnämnde år till landshöfdingplatsen i Umeå, från hvilken han tog afsked 1856; bosatte sig derefter i Stockholm, hvarest han afled d. 16 Maj 1861.

På samma gång som Montgomery, erhöll ock en annan tapper ung krigare, Nordeman, likaledes då underofficer, »elddopet» vid Koivisto.

Bland de sex bröder med namnet von Schantz, hvilka deltogo i kriget mot Ryssland 1808 och 1809, tjenade Anton Wilh. von Schantz vid denna bataljon såsom löjtnant. Han blef redan d. 30 Juni tillfångatagen i affären vid Kelloniemi, i hvilken han med utmärkelse deltog. Afled 1855, öfver 70 år gammal.

Carl Gustaf Spåre bevistade såsom kapten vid Kajana bataljon fälttåget i Finland 1808, då han tillhörde den segerrika Savolaksbrigaden och med befäl öfver 150 man bidrog till eröfringen af det stora magasinet i Koivisto by under öfverstelöjtnant Fahlanders anförande d. 29 Maj s. å. Afled på sin egendom Walkela inom Birkala socken af Tavastehus län, d. 17 Jan. 1841, öfver 80 år gammal.Wasa regemente.

Med detta regemente, som, roteradt i Österbotten, uppsattes strax före 1808, deltog öfverstelöjtnant Gustaf Wilhelm Conradi såsom dess chef i krigets bragder vid Sandelska brigaden och utmärkte sig i synnerhet vid Wirta bro d. 27 Oktober. År 1809 avancerade han, först till öfverste och straxt derefter till generaladjutant. Efter afskedstagandet ur krigs-tjensten 1810, förordnades Conradi till landshöfding i Halland, men tog redan 1812 afsked från denna förtroendebefattning och öfverflyttade till Finland, der han afled år 1846, nära 86 år gammal.

Hans äldste son, G. J. W. Conradi, tjenade vid Svea Lifgarde, hvarifrån han år 1855 tog afsked såsom major.

Bång, soldat vid Mustasaari kompani af Wasa regemente, torde, enligt hvad förut blifvit omnämndt, hafva varit den verklige förebilden för Runebergs »Sven Dufva».

Vid detta tappra regemente tjenade ock den likaledes af Runeberg besjungne Jacob Henrik Zidén (»löjtnant Zidén»). Född i Åbo län d. 31 Okt. 1785, skall han hafva varit »regellös och öfverdådig till hela sin natur» och ofta hafva anställt krigiska öf-ningar kring barndomshemmet. Han ingick först vid

o

Abo läns regemente, der han dock ej hann ur underofficersgraden. Vid krigets utbrott 1808 förflyttades han på begäran till Wasa regemente. Zidén höll sig gerna främst i attacken. Denna vana frångick han aldrig. Vid landstigningen vid Kelloniemi (eller Jul-kulanniemi) i Juni 1808 berättas Zidén hafva, så snart han kommit i land, kastat af sig rocken och, tillropande sina »Wasabussar» ett: »Gossar, följen mig!», rusat före dem i fullt språng mot det ryska batteriet, som der spelade emot dem.

Under sommarens lopp hade Zidén förvärfvat sig officers-epåletter, hvilket ock framgår af följande yttrande af Montgomery vid redogörelsen för slaget vid Wirta bro d. 27 Oktober: »Fendriken Zidén, som stupade, hade förut utmärkt sig, var belönad med både silfver- och guldmedalj för tapperhet, kastade sig i denna drabbning i spetsen för sina Wasabussar på ryssarne, fick flere sår; men fortfor att rycka fram, till dess en kula för pannan sträckte denne hjelte till marken.»

Såsom jemväl dödskjuten i bataljen vid Wirta bro nämner samme författare äfven en annan »rask

yngling» vid Wasa reg:te, under-officeren Hidting, samt bland de der tjenande krigare, hvilka jemväl samma dag utmärkte sig: adjutanten Borgeman, fendriken Björksten och under-officeren Brundin.

Under kriget 1808 tjenstgjorde ock vid detta regemente löjtnanten Salomon Hästesko, som vid Kuopio sårades

och erhöll guldmedalj för tapperhet i fält.

Åbo läns regemente.

Detta regemente, som i Runebergs sång »Adler-creutz» benämnes A b os kämpar, hörde under 1808 års krig jemte en del af Nylands infanteri samt Nylands jägare, till Första brigaden, som fördes af regementets dittills varande chef, öfverste A. F. Palmfelt, då chefsskapet öfvertogs af öfversten, frih. H. Fleming. Såsom majorer nämnes: H. C. Reuterskböld och öfverste G. F. Reutercrona, chef för rasthållsbataljonen.

Äbolänningarnes uniform — säger Rancken — var grå med mörkblå krage och uppslag m. m.; för öfrigt lik de flesta andra korpsers då. Hatten var rund, uppåt något bredare, med det kända messingsbandet, uppvikta skygget och gula ullgarnsplymer. Af officerarne plägade hatten bäras på sned. Soldaten bar som vapen 1808 blott gevär med bajonett; någon tid dessförinnan hade manskapet ock haft sabel, underofficerare gevär och sabel med enkel bögel; officerarne rak värja, ehuru mången under kriget begagnade krokig sabel. En tid tillförene hade officerarne också burit små gevär, men det insågs snart vara obeqvämt att föra båda vapnen och tillika dirigera truppen. Kläderna voro frack och benkläder, ullstrumpor och skor med damasker. Officerarne buro blå kappor med gult foder.

Om öfverste Palmfelt hafva olika författare yttrat olika omdömen: han har t. ex. vunnit erkännande för de, till den lyckliga utgången af slaget vid Alavo bidragande, af honom vidtagna dispositioner, men klandrats för sina' åtgöranden vid kapitulationen i Kaliks d. 25 Mars 1809. Och då det aldrig länder till hvarken nöje eller uppbyggelse att sysselsätta sig med den eller det, hvarom icke öfvervägande godt kan sägas, så öfvergå vi nu till den man, som vid krigets utbrott såsom chef kommenderade Åbo läns regemente, öfversten frih. Herman Fleming, hvilken,

ehuru han under 1808 års krig endast ett par månader fick deltaga i sitt fosterlands försvar, dock under denna korta tid utmärkte sig så mycket, att han kan räknas ibland detta fälttågs mera framstående personer.

Född i Finland d. 21 April 1763, inskrefs han — enligt Collin — i krigstjenst vid tolf års ålder, blef derefter kornett vid Lifdragonerna eller nuvarande Lifgardet till häst; ingick såsom löjtnant i fransk krigstjenst, men öfvergaf den snart och transporterades till kapten vid Åbo läns infanteri, der han 1787 utnämndes till major och 1795 till öfverste-löjtnant.

o

Blef öfverstelöjtnant vid Abo läns reg:te 1796 samt öfverste i arméen 1802.

Öfversten, frih. Fleming, ådagalade straxt vid krigets början mycken köld och tapperhet. Den 24 Febr. 1808, då ryssarne visade sig vid Salmela by, emottog han dem med oförskräckthet och orubbligt mod, befalde Åbo läns jägare och en afdelning Nylands dragoner att kasta dem tillbaka samt uppmuntrade sina soldater att »slåss som svenskar», hvilket de också gjorde.

Tre dagar derefter under ett nattligt anfall af ryssarne mot svenskarne i Käkelä by, blefvo de förre af Äbolänningarne med Fleming i spetsen tillbaka-kastade med bajonetten.

Under en rekognoscering d. 16 April 1808 på isen nedan Ypperi, der löjtnant Andersén fattat poste med 2 kanoner, blef frih. Fleming träffad af en granat, som afslet hans ena ben. Han transporterades till Brahestad, der denne högt värderade officer några dagar derefter afled af sin svåra blessur, till stor saknad för hela hären. Han var då endast 45 år gammal.

Den tappre och rådige Heribert Conrad Reuterskiöld hade redan vid 20 års ålder avancerat till kapten vid Stackelbergska (sedan Jägerhornska) regementet. Major 1796, transporterades han till Åbo läns reg:te, der han utmärkte sig vid flera tillfällen. Så vid fälttågets början på isen utanför Tammerfors, då han med sin bataljon och 2:ne fältstycken tagit en genväg och plötsligt omringades af några fiendt-liga sqvadroner, understödda af 200 ströfvande kosacker. Ehuru hans lilla bataljon var belastad med åtskillig tross och derjemte hindrades i sin marsch af den djupa snön, afvisade major R. dock den fiendt-lige befälhafvarens uppmaning att, omringad såsom

han var af en öfverlägsen styrka kavalleri, gifva sig med de orden: »Om Ni tilltror er att taga oss, sågör det» — hvarpå han med sina åbolänningar bröt sig igenom fiendens leder, och uppnådde hufvud-styrkan.

I slaget vid Siikajoki d. 18 April blef han svårt sårad, men återfinnes dock, befordrad till öfverstelöjt-nant, vid A lav o och d. 17 Aug., der han med sin bataljon bidrog till segern. Vid Salmis d. 2 Sept. stridde han lika tappert och blef sedan, då Palmfelt insjuknat, tillförordnad brigadbefälhafvare. Han avancerade efter kriget inom finska armén, der han slutligen blef generalmajor. Afled i Helsingfors 1821.

Georg Fredrik Reutercrona började sin militära bana vid Svea artill.-reg:te, der han avancerade till kapten och major i armén; transporterades 1796 till major och chef för Abo läns rusthållsbataljon, i spetsen för hvilken han ärofullt deltog i finska kriget, till att börja med i en drabbning närä Haistila d. 17 Mars 1808, der han lindrigt sårades. Han befordrades till öfverstelöjtnant i arméen och förde återigen med utmärkelse sin bataljon i slaget vid Alavo d. 17 Aug., äfyensom han af Adlercreutz med beröm om-nämnes efter slagtningen vid Salmis d. 2 Sept. Han blef efter krigets slut öfverste i arméen och 1800 öfverstelöjtnant vid Vestgöta Dals reg:te samt 1812 chef för södra skånska infant.-reg:tet. Erhöll 1816 afsked med generalmajors n. h. o. v. Afled 1850, omkring 77 år gammal.

Nylands in län ter i regemente och jägarebatalj on.

Vid utbrottet af 1808 års krig var d. v. öfversten i arméen Georg Carl von Döbeln sekundchef för Nylands reg:te, eller såsom det egentligen benämndes: Nylandsbrigadens infanteriregemente. Sedan generaladjutanten grefve Gustaf Löwenhjelm blifvit den 16 April 1808 vid Pyhäjoki sårad och tillfångatagen, och chefen för andra brigaden, öfverste Carl Joh. Adlercreutz i hans ställe förordnad till generaladjutant för arméen, utnämndes v. Döbeln till befäl-hafvare öfver nämnda brigad, den s. k. Björneborgs-brigaden, hvilken äfven större delen af Nylands reg:te då var tilldelad. Han erhöll derigenom tillfälle att såsom anförare på egen hand mera utveckla den strategiska skicklighet och de fältherretalanger, livilka

hos Runeberg äro antydda och genom hvilka v. Döbeln ingaf mod och tillit' åt sina krigare samt med oemotståndlig kraft förde dem till seger,

I ofvannämnde strid vid Pyhäjokiunder hvilken Döbeln, som då kommenderade Nylands reg:te, sina »kära Nylänningar», befann sig med sin trupp, som vanligt, der striden rasade som hetast, trotsade han med kallblodighet hvarje fara. Björnstjerna yttrar i sammanhang med redogörelsen för denna drabbning: Hans (von Döbelns) bild är af hvarje svensk allt för väl känd, att här behöfva utförligt tecknas; nog af, de stora, uttrycksfulla ögonen, de skarpa dragen, den breda, svarta bindeln kring det aldrig läkta såret (hvilket, såsom redan nämndt, var ett minne från den blodiga striden vid Porosalmi d. 13 juni 1789), den krigiska hållningen ingåfvo redan den aktning, som hans okufliga mod, hans ädla hjerta och ridderliga anda höjde till verklig beundran. Han afgudades af soldaterna, och dit ingen annars vågat, dit följde de honom utan tvekan.

v. Döbelns krigiska bildning var stor; likaså hans humanistiska. Född d. 29 April 1758 i Vestergöt-land, studerade han först juridik, men utbytte snart lagboken mot sabeln. Ar 1778 blef han adjutant vid Sprengtportens reg:te; två år senare ingick han i fransk tjenst, der han med utmärkelse tjenade, äfven under fättåg (i Ostindien) vid La Mark’s reg:te. För sina fysande bedrifter der befordrades han till kapten, och med denna grad blef han, vid återkomsten 1788, placerad vid Savolaks infanteri, och bevistade såsom sådan förutnämnda drabbning vid Porosalmi. 1790 major och 1805 chef för Nylands infanteri.

Att v. Döbeln vid början af 1808 års krig erhöll befäl öfver en brigad, är redan omnämndt. Med denna var han vid Siikajoki d. 18 April redan i början af drabbningen mest i elden och emotstod med mandom fiendens första anfall. Vid Lappo d. 14 Juli var det han, som i spetsen för sina bataljoner utförde det hufvudsakliga anfallet mot byn och med bajonetten tvingade fienden att lemna fältet, samt på sådant sätt förnämligast bidrog till segern. Den 30 i samma månad belönades han med Svärds-Ordens stora kors.

Rörande den vigtiga seger, som utgör föremål för Runebergs hänförande skaldestycke »Döbeln vid Julas», anföra vi, efter Collin, följande:

Den sjuklighet, hvaraf v. Döbeln allt sedan förkylningen vid Nykarleby — der den oförvägne v. D. i ifvern att snart komma ryssarne in på lifvet, försökte

att vada öfver ån och dervid var nära att drunkna — lidit och som alldeles blifvit vårdslösad, utbröt slutligen i en häftig feber, hvilken nödgade honom att lemna befälet öfver brigaden och intaga sjuksängen. Under tiden hade svenska armeen blifvit af de genom förstärkningar betydligt öfverlägsna fienderna tvungen att åter draga sig upp emot norden. Våra trupper hotades tillika att blifva fullkomligt aF skurna i sitt återtåg, emedan den enda väg, som stod dem öppen, nemligen vid Jutas, redan genom en rysk trupp tillspärrades, von Döbeln insåg lätt den stora fara, hvaruti hela svenska hären sväfvade, och ehuru ännu icke fullkomligt återstäld, tog han ånyo befälet öfver sin i så många strider pröfvade brigad, samt vann d. 13 Sept. vid Jutas en fullkomlig seger, hvar-igenom återtåget för svenskarne ånyo blef obehindradt.

Redan den 5 i samma månad hade öfverste v. Döbeln blifvit utnämnd till generalmajor.

Utrymmet och ändamålet med denna skildring, som egentligen är att endast beröra några af krigshändelserna i Finland och Westerbotten 1808—09, nödga oss att om v. Döbeln blott tillägga, att han, som några dagar efter slaget vid Jutas måste åter igen intaga sjuksängen, i Febr. 1809 emottog befälet öfver trupperna på Aland samt d. 9 April s. å. äfven norra arméens södra eller svenska fördelning, som var förlagd kring Hernö-sand, och kort derefter öfver den norra eller finska i Umeå. Genom konventionen derstädes d. 26 Maj och förmedelst raska åtgärder räddade han armé och förråd och tog ställning bakom Öre-elf, men aflöstes i befälet af Sandels, v. Döbeln upphöjdes till friherre d. 29 Juni s. å.

Såsom befälhafvare sedermera mot norrmännen i Jemtland insnärjde han dem så, att de, för att undgå tillintetgörelse, ingingo den för svenskarne fördelaktiga konventionen vid Blekåsen d. 26 Juli. Han var från d. 22 Sept. generalbefälhafvare i Westerbotten

o

och Ångermanland, ända till d. 1 April 1810, och sysselsattes med truppernas hemförlofvande, aflönande och dermed sammanhängande ledsamma åtgärder. Det var under denna tid som v. Döbeln, d. 8 Okt. 1809, på torget i Umeå, sade sitt farväl och sitt tack åt de finska trupperna i det minnesvärda, rörande tal, som lockade tårar ur ögonen på både talaren och hans mångbepröfvade krigskamrater, och som slutade med dessa djupt gripande ord:

»Finnar! Bröder! Kunde dessa ord beseglas med blodstårar från mina ögon, skulle de strömma — ochhvarje droppa försäkra Er om min vördnad — min vänskap!» —

v. Döheln blef d. 14 Januari 1812 chef för Norra Skanska Infant.-reg:tet, 1813 generallöjtnant.

Generalen, frih. v. Ddbeln afled i Stockholm d. 16 Febr. 1820 och begrafdes på Johannis kyrkogård, der för något mer än 20 år sedan på hans graf restes en minnesvård, som aftäcktes d. 13 Sept. 1861 — årsdagen af slaget vid Jutas.

En Bergenstråle, om hvilkens förnamn olika uppgifter förekomma: Cci7'l Joh. Rudman B. eller Pehr Rudman B., och hvilken utmärkte sig under finska kriget, tjenade ock vid Nylands infanteri-reg:te.

Elis Furuhjelm deltog, såsom bataljons-chef, med utmärkelse i alla de bataljer, der detta reg:te var med i elden, såsom vid Nykarlebys intagande d. 24 Juni o. s. v.

I sistnämnda strid, äfvensom i drabbningarna vid Siikajoki, Lappo, Alavo m. fl., utmärkte sig likaledes d. v. underlöjtnanten vid Nylands jäg. Georg Gilles v. Heideman, hvilken, efter att i Okt. 1809 hafva erhållit guldmedaljen, transporterades såsom löjtnant till Norra Skånska Infanteri-reg:tet och sedan avancerade till öfverste och chef för Bohusläns reg:te. Afled 1856 å Grönkärr vid Uddevalla, i sitt 6g:de lefnadsår.

Vid Nylands jäg. tjenade ock den af Runeberg besjungne C. G. von Hertzen, hvilken, då major i arméen, i slaget vid Siikajoki, tillika med löjtnant Kihlström, hvar och en i spetsen för ett kompani, utförde den vådliga genombrytningen af fiendens center, som kostade den senare lifvet, men också förskaffade svenskarne fast fot i

nämnde by.

Vid samma Nylands jägarebataljon var samtidigt anstäld en löjtnant von Hertzen, hvilken sannolikt spelat hufvudrolen i den berättelse, som omförmäler, att, då under manövrerna på isen vid Siikajoki en afdel-ning fiender marscherade ned på elfven emot Nylän-ningarne, den raske, glade v. Hertzen kommenderade: »På axel gevär — gif akt att skratta!» Soldaterna lydde, intogo den anbefalda, såsom det tycktes, för defensiven föga beräknade ställningen och emottogo ryssarne med ett ljudligt gapskratt, hvaraf följden blef, att dessa, som troligen befarade sig hafva begått något stort, af dem sjelfva icke bemärkt felsteg, vände om och skyndsamt förfogade sig tillbaka upp på stranden.

Vid Nylands infanteri-reg:te tjenade löjtnant Adolf Gotth. von Rehatisen, hvilken utmärkte sig vid Nykar-

leby, Siikajoki och andra sedan detta krig minnesvärda orter.

Den förut omnämnde, af Rtmeberg besjugne fält-väbeln Joh. Jakob Roth hade ock tjenat vid Nylands reg:te, ehuru han under 1808 års krig, då han så ofta utmärkte sig för tapperhet, rådighet och djerfhet, skall hafva tillhört Björneborgs reg:te.

Bland de tappre krigare, hvilka tjenade vid Nylands jägare och jemväl utmärkte sig under nu ifrågavarande krig mot Ryssland, må slutligen nämnas: Claes Uggla, underlöjtnant, och Gustaf Uggla, major.

Tavastehus regemente.

Såsom chef för detta berömda regemente finnes vid krigets början 1808 upptagen öfverste Hans Henrik Gripenberg, hvilken i detta befäl sannolikt efter-trädt öfverste O. R. von Essen, hvilken skall dertill hafva blifvit utnämnd 1798 och förekommer hos en förf. såsom chef (1808) för Tavastehus jägarebataljon. Gripenberg blef emellertid strax efter krigets utbrott chef för den brigad (den tredje), åt hvilken då jemväl Tavastehus reg:te tilldelades. Den 16 April, påsklördagen, kämpade han och den då ännu under hans befäl stående v. Döbeln tappert vid Pyhäjoki och den 18 April hade Nylänningar och Tavastehusare, hörande till Gripenbergs fördelning, stor förtjenst om segern, likasom det uppgifves, att Gripenbergs uppmaning bestämt Adlercreutz att här vid Siikajoki göra kraftigt motstånd. Bland öfriga tillfällen då G. utmärkte sig må nämnas träffningarna vid Lappo, Alavo och Salmis. Efter Adlercreutz’ och Sandels’ afresa till Stockholm följande vinter erhöll Gripenberg befälet öfver den s. k. i:a fördelningen, med station i Norrbotten. Han tog afsked 1812, och afled under en till Stockholm företagen resa d. 25 Okt. 1813.

Till reg:ts-officerarne vid Tavastehus reg:te hörde, bland andre utmärkte män, den förut omnämnde tappre majoren Otto Henr. von Fieandt, hvilken under kriget 1808 och 1809 ofta anförde en egen trupp, och såsom sådan detacherad befälhafvare utmärkte sig i Juni och Juli 1808 vid Perho och Lintulaks, der han från den i antal honom öfverlägsna fienden tog en mängd fångar och stora förråd af proviant och bevä-ringspersedlar. Den 11 i sistnämnde månad försva-

rade han sig under 8 timmars strid vid Kokonsaari, med 1,100 man mot minst 3,000 ryssar, att general Jankovitsch måste draga sig undan och lemna von Fieandt vägen öppen till Perho och Karstula, der han d. 21 Aug. åter igen bestod en hård dust mot general Wlastozv, som till sitt förfogande hade en minst dubbelt starkare korps än v. Fieandts omkr. 1,250 man.

I skaldestycket »Otto von FieandG porträtterar Runeberg honom sålunda:

»Nu så hör, hur han såg ut: klädd han gick i grå syrtut, den var sydd på hemloft-skullen, och af egna får var ullen.

Öfverst på hans hjessa satt, sliten blank, hans faders hatt, ärfd vid Villmanstrand på näset, der hans fader bet i gräset.

Lägg dertill i vintertid fårskinnspels, helt kort, men vid, becksömsstöflar sist på foten, sådan red han framför roten.

Under det sorgliga tåget mot norden stridde han ock tappert i Mars månad 1809 emot ryssarne vid Sangis

gästgifvaregård, nära fem mil från Torneå, och tillbakaslog deras anfall.

Otto von Fieandt, som redan vid 16 års ålder blifvit, 1788, förordnad till stabsadjutant hos generallöjtnant von Plåten och följande året till samma befattning hos generallöjtnant Hamilton, kämpade redan då med den oförskräckthet, att han sistnämnda år utnämndes till kapten vid Tavastehus reg:te.

Redan i träffningen vid Karstula benämnd öfverste-löjtnant, blef v. F. vid afskedstagandet 1810 öfverste. Han afled d. 15 Sept. 1822 på Kananoja i Wiborgs socken.

Vid Tavastehus reg:te tjenade vidare:

Carl Reinh. von Heideman såsom subaltern-officer under finska kriget, der han utmärkte sig vid Ypperi, Siikajoki, Alavo o. s. v. samt erhöll guldmedaljen för tapperhet i fält. Han transporterades 1810 till Kronobergs reg:te, der han slutligen avancerade till öfverstelöjtnant och förste major; deltog jemväl med utmärkelse i tyska kriget och framlefde, efter afskedstagandet 1849, en lycklig ålderdom på egendomen Ön i Kronobergs län.Anders Wilh. Ramsay, som börjat sin militära bana vid Svea Lifgarde och med mycken distinktion tjenat i neapolitanska arméen, der han inom 2 år avancerat till major, placerades sedermera vid Tavaste-hus reg:te och bevistade såsom stabsadjutant en del af 1808 års krig, der han i slaget vid Lemo d. 20 Juni träffades af ett skott i bröstet, som medförde döden. En lika ärofull död träffade ock hans yngre broder, Carl Gnst. Ramsay, hvilken, då löjtnant vid Nylands dragon-korps, tjenstgjorde såsom v. Döbelns adjutant, då han vid Lappo blef dödskjuten.

Det är dessa två tappra och särdeles afhallna bröders död för fosterlandet på ärans fält, som gifvit Runeberg stoff till den stämningsfulla långa »Främlingens syn», hvari den ädla friherrinnan Sofia Lovisa Ramsay's sorg öfver den nästan samtida förlusten af dessa båda värdiga söner i blomman af deras ålder så vackert tolkas. Skalden låter henne hvarje afton stanna i den stora salen på Edsbogård i trakten af Helsingfors och der med en tyst bön böja sitt hufvud framför de der på väggen befintliga tvänne porträtten.

»Hon lefver nu af sina minnens skatt:

Det var de båda tappres gamla moder,

Hon tillbad bilder ej — hon tog god natt.»

Vidare märkes bland dem, som under kriget tje-nade vid Tavastehus reg:te:

Major Reinh. Wilh. Gripenberg, som med synnerlig tapperhet förde sin bataljon vid Pyhäjoki, Siika-joki, Alavo o. s. v.

Kapten Fredrik von Krcemer, som blef svårt sarad vid Ruona under de häftiga striderna d. 31 Aug.—2 Sept., samt löjtnant Gnst. Wilh. von Krcemer, hvilken med loford omtalas för sitt tappra deltagande i slagen vid Ypperi, Siikajoki, Alavo och Lappo.

Löjtnant Carl Henr. Lange tjenstgjorde under kriget såsom adjutant hos general Adlercreutz; utmärkte sig vid Siikajoki genom »verksamhet och tilltagsenhet», och vid Revolaks »måste han och de öfriga adjutanterna, major von Otter och ryttmästar Adlercreutz, af brist på officerare, stiga af hästarne och sätta sig i spetsen för de stormande». Under fälttåget befordrad till kapten, omnämndes Lange med beröm af general Sandels för sitt deltagande i slaget vid Hörnefors d. 3 Juli 1809.

Kapten Zacharias Nordensvan ådagalade »rådighet och mod» under träffningarna vid Ypperi och Siikajoki m. fl.

Löjtnanten frih. Carl Wilh. Rchbmder blef sarad vi Pyhäjoki d. 16 April 1808, men kunde likväl deltaga i striden vid Siikajoki två dagar derefter, då han jemväl utmärkte sig för »rådighet och mod».

Fältväbeln Arvid Adolf Spåre utmärkte sig sa som detacherad befälhafvare för 30 man af regementet i trakten af Gamla Carleby i Maj 1808, att han derefter befordrades till officer. Blef efter kriget fänrik vid Helsinge reg:te och löjtnant i arméen. Afled i Söderhamn d. 2 Juli 1815.

Löjtnanten Carl Aug. Stander skåld sårades i striden vid Pyhäjoki d. 16 April.

Löjtnant Carl Adolf Uggla utmärkte sig vid Lappo d. 14 Juli.

Öfverstelöjtnant Otto Fredr. Wetterhojf, som redan utmärkte sig under det föregående ryska kriget, gjorde sammaledes under det nu ifrågavarande, i rapporterna om hvilket han ofta omnämnes med stort beröm. Han blef slutligen öfverste.

Vi hafva redan förut omnämnt den tappre löjtnant Anders Georg Kihlstrom, hvilken kämpade såsom en verklig hjelte vid Siikajoki, der han, under ett för stridens utfall synnerligen vigtigt bajonettanfall, genomborrades af en kula och stupade i spetsen för ett kompani af det tappra Tavastehus' regemente.

Karelska jägare-korpsen.

Bland forna chefer för detta inom Karelen och Savolaks förlagda d. v. Karelska regementet nämnes den slutligen till generallöjtnant befordrade och med grefve-värdighet hugnade frih. Mauritz Wellingk, öfverste 1678; död 1727.

Den 10 Maj 1805 blef öfverstelöjtnant Gustaf Aminojf chef för Karelska jäg.-korpsen, i spetsen för hvilken han med tapperhet och utmärkelse bevistade nu ifrågavarande krig. Han utnämndes d. 3 Juli 1809 till R. af Svärds-Ordens st. k. och d. 2 April 1810 till landshöfding i Savolaks och Karelens (Kuopio) län. Afled 1836. — Utom denne Aminoff skola tretton af samma namn hafva bevistat 1808 års krig.

Gust. Fahlander hade 1789 och 1790 såsom kapten vid Karelska jägarne bevistat det då pågående ryska kriget.

Löjtnant Daniel Wilh. v. Fieandt, också tillhörande

Karelska jägarne, var under 1808 års krig brigadadjutant hos Sandels, hvilken tappre och uppmärksamme befälhafvare gaf v. Fieandt mer än ett tillfälle att »utveckla rådighet och trotsa faran».

Kapten Adolf Molander erhöll under sistnämnde fälttåg guldmedaljen för tapperhet i fält.

Af tvenne tappre bröder Tavaststjerna, hvilka med utmärkelse deltogo i kriget 1808—09, tjenade Henrik Conrad Molander vid Karelska jägarne. Han var född 1769 och afled på 1850-talet.

Karelska dragun-korpsen.

Såsom chef för Karelska dragonerna utmärkte sig under 1808 års krig öfverstelöjtnanten Adolf Ludv. Christiernin i Revolaks-drabbningen och »för sitt deltagande i Sandelska korpsens strider omkring Kuopio och tillsammans med Malm». Han hade redan 1795» efter Sandels, blifvit öfverstelöjtnant vid och 1803 chef för »Karelska lätta dragon-regementet» — såsom korpsens ock benämnes.

Dess chef under åren 1800—02 var Eberhard Ernst Gotthard von Vegesack, en man, hvilkens snart sagdt hela lif var en ridderlig lefnadsbana och hvilkens meritlista och lefnadsskildring skulle erfordra ett vida större utrymme och större förmåga, för att fullständigt och värdigt redogöras för.

Född 1763 i Rostock, blef Ernst von Vegesack vid 16 års ålder page hos konung Gustaf III; utgick såsom kornett vid Lifregementets dragoner och adjutant till kriget i Finland 1788. Då han uppmanades att underteckna »Anjala-förbundet», svarade den ridderlige unge mannen : »Jag underskrifver icke någon annan förbindelse, än den att tillintetgöra fienden.»

v. Vegesack var ej blott en praktisk, han var ock en toretiskt mycket bildad militär.

Bland hans lysande bedrifter under nu ifrågavarande krig i Finland vilja vi endast erinra derom, att han uti det blodiga slaget vid Oravais anförde de finska trupper, hvilka, ehuru endast 3,500 man starka, uti nära 16 timmar fäktade emot 10,000 ryssar och slutligen tvingade dem att retirera.

Utnämnd år 1812 till generallöjtnant och kommendör med st. k. af Svärds-Orden, anförde han sedan med utmärkelse särskild armé-korps så väl i det tyskasom i det norska kriget. Han afled i Stockholm d. 30 Okt. 1818.

Vingård yttrar, att v. Döbeln och v. Vegcsack ansågos såsom den tidens militära snillen.

Bland dem, som under kriget 1808 och 180g tje-nade. vid Karelska dragonerna, — alla med utmärkelse — må, utom chefen, nämnas:

Major Axel Carl Martinau, särskildt lofordad efter affärerna vid Leppävirta och Revolaks.

Anders Nordgren, som sedan förra kriget bar silf-vermedalj, blef officer i Sept. 1789 och utmärkte sig d. 30 Juni 1808 vid Toivola, der han hade ett infanteribefäl.

Löjtnant Abrah. Axel Rutens köld fick guldmedaljen vid Alavo d. 17 Aug.; avancerade under kriget till kapten och transporterades efter dess slut till Vestgöta reg:te, der han blef major 1814 och erhöll på begäran afsked 1820. Dog på säteriet Olstorp i Vestergötland 1835.

Löjtnant Severin Emanuel Schlyter delade med Karelska dragonerna äran af bataljerna vid Revolaks, Kuopio, Lappo, Alavo och Salmis samt slutligen vid Virta bro. Erhöll under kriget guldmedaljen och transporterades efter dess slut till Jemtlands hästjägare, hvarifrån han dock snart begärde afsked och återvände till Finland.

Nylands drag-on-korps.

Vid krigets utbrott 1808 uppbars chefslönen af generalen m. m. M. Klingspor.

Dess secund-chef var då: öfverste G. F. Wright.

Vid denna korps tjenade ock:

Förutnämnde löjtnant Carl Gust. Rainsay, som stupade vid Lappo d. 14 Juli 1808, der han tjenstgjorde såsom adjutant hos Döbeln. Bland de på stället stupade —• säger Montgomery — voro tvänne för sitt mod, sin duglighet och sina fosterländska tänkesätt utmärkte och allmänt saknade: brigad-adjutanten friherre Rainsay och löjtnanten Magnus Blum, hvilkas graf fuktades af alla tappres tårar, den ärorikaste prydnad hjeltar kunna få och gifva.

Löjtnant Diedrik Reinhold Brunozv, hvilken, då han vid Tammerfors d. 11 Mars 1808 afsändes såsom parlamentär till den ryske generalen och denne under

samtalet i sin matsal, dit Brunow blifvit inbjuden, förbehöll sig Brunows vänskap, svarade: »jag skall alltid anse för en heder att vara innesluten i herr generalens vänskap, så länge vi är o under tak*.

Löjtnant Fredrik Joh. Ulrik af Forscllcs stridde i spetsen för sina dragoner tappert under kriget 1808 och sårades vid Pyhäjoki d. 16 April samt var — enligt Collin — den, som sökte att understödja generaladjutanten för arméen, grefve Gust. Löwenhjelm, vid dennes oförsigtiga inhuggning på kosackerna. Sedan blessyren blifvit läkt, deltog löjtn. af Forscllcs ytterligare i härens blodiga bragder; erhöll derunder tapperhetsmedaljen och befordrades till ryttmästare. Blef vid afskedstagandet major, och afled på sin egendom Mojsjö i Elimä socken den 3 Febr. 1857, i sitt 74:de lefnadsår.

Joh. Wensel Rotkirch deltog såsom major vid denna dragon-korps manlig't i striden, men sårades redan d. 16 April 1808 vid Pyhäjoki. Blef derefter öfverstelöjtnant i arméen; afled 1814.

Major Joh. Fredrik Thede, »en tapper krigare samt ovanligt ädel, rättsinnad och finkänslig man.»; förde under 1808 års krig befälet öfver den styrka af Nylands dragoner, som tillhörde andra brigaden. Utmärkte sig, bland andra tillfällen, dagen efter slaget vid Lappfjärd eller den 30 Augusti, då han vid Ömossa, i spetsen för sina dragoner, fördref de ryssar, som der voro sysselsatte med brons upprifvande. Han var ock ovanligt skicklig skytt. Lian transporterades efter krigets slut till sqvadrons-chef vid Skånska husarerna och befordrades till öfverstelöjtnant i arméen. Tysk till börden, slutade han sina dagar i sitt hemland, der han, 1818 utnämnd till preussisk öfverstelöjtnant, afled 1836.

Finska Artilleriet.

Bland de många tappre och framstående officerare, som under kriget 1808 och 1809 tjenade vid detta vigtiga, ärofulla vapen, hvilket der så ofta uppträdde med kraft och framgång, om ock med ett ringa antal kanoner, må

nämnas:

Jean Toussain Charpentier, furir vid finska artilleriet 1798 och underlöjtnant derstädes 1802. Efter sitt deltagande uti ifrågavarande krig, der han föryärfvade

sig guldmedaljen för tapperhet i fält, erhöll han transport såsom löjtnant till Wendes artill.-reg:te, blef slutligen öfverstelöjtnant vid Svea artill. och erhöll, på begäran, 1850 afsked ur krigstjensten.

Kapten Samuel Elfving, hvilken under Sandels' häftiga strid vid Wärta bro d. 27 Okt. 1808 riktade kallblodigt och skickligt sina kanoner, för hvilka han skyndsamt uppfört försvarsverken; utmärkte sig ock vid Umeå i Mars 1809 och var i Juni månad s. å. befälhafvare för ett sexpundigt batteri vid generalmajor Sandels' fördelning. Blef efter kriget befordrad till major samt tygmästare vid Wendes artill. och afled, såsom öfverste i arméen, i Christianstad d. 21 Maj 1837, i en ålder af 77 år.

Löjtnant Gcstrin utmärkte sig vid Siikajoki d. 18 April, då han genom sin väl riktade eld tvingade fiendens haubits och två kanoner till tystnad, men ock fick nästan hela sin kanonservis undanskjuten. Sjelf blef han sedan dödad af en kanonkula under den ytterst häftiga striden vid Lappo d. 14 Juli s. å. »Han hade fyra timmar förut sjungit af glädje, då han befalldes att rycka fram med sina kanoner.»

Joh. Henr. Hesse lins hade deltagit i slaget vid Svensksund, tjenat upp sig från underofficersgraden och bar vid det sista finska krigets slut icke mindre än fyra på slagfältet förvärfvade dekorationer, nemli-gen guld- och silfvermedaljerna för tapperhet i fält, svensksunds-medaljen och svärdsorden. Han tjenstgjorde under 1808 års krig såsom underlöjtnant i finska artilleriet vid andra brigaden, hvilkens chef, von Döbeln, på skämt plägade kalla honom »ekorren», förmodligen i anledning af hans viga och raska rörelser. Till värdiga batterikamrater hade han kapten Uggla och förutnämnde löjtnant Gestrin.

Redan vid Siikajoki d. 18 April bidrog Hesselius till stridens lyckliga utgång, och från en backe vid Lappo d. 14 Juli 1808 spred han en synbar förödelse inom motstående ryska batteri och i fiendens leder. Han belönades med guldmedaljen och deltog sedan så kraftigt i striden vid Oravais, att han derefter fick Svärds-orden. Han befordrades 1813 till kapten vid Norra skånska infant.-reg:tet och afled 1817.

Kapten Gust. Kurtén omtalas såsom en tapper och skicklig artilleri-officer, hvilken berömmes synnerligen för det sätt hvarpå han vid Lappo d. 14 Juli skötte de vid Revolaks eröfrade metallhaubitser, hvilka han nu med sådan säkerhet riktade mot det fiendt-liga rytteriet, att detta måste draga sig undan bakomLeohtala by. I slaget vid Alavo d. 17 Aug. begagnade han sina pjeser med samma skicklighet och framgång.

Underlöjtnant D.y Lind, född på 1780-talet, började sin militära bana vid Savolaks jägare, men öfver-gick sedan till artilleriet och utmärkte sig, äfven han, mycket vid Lappo och Alavo, efter hvilken senare strid Adlercreutz särskildt omnämner, att underlöjtn. Lind »framträngde med sina sexpundiga kanoner nästan på gevärs skotthåll och gjorde god verkan med sina väl riktade skott». Han erhöll under kriget tapperhets-medaljen i guld samt befordran till löjtnant och transporterades efter dess slut till Vestgöta reg:te, der han avancerade till kapten.

Den redan förut omnämnde underlöjtnanten Wilhelm Johan Ludvig von Schiverin, så vackert besjungen af både Runeberg och E. G. Geijcr och som vid sexton års ålder fann. hjeltedöden i slaget vid Oravais, tje-nade visserligen vid Svea artilleri-reg:te, men har dock genom det sätt hvarpå han skötte sina kanoner och sitt manskap då det gälde att försvara Finland, för-värfvat sig rätt till en plats i det finska artilleriets pantheon.

Att Wilhelm von Schiverin hörde till v. Vegesacks armékorps och med sina 2 kanoner åtföljde öfverste-löjtnant Drufvas detachement, är redan omnämndt. Också slutar Runeberg sin sång: »Wilhelm von Schwe-rin» med dessa ord, egnade åt den i blomman af sin ålder fallne hjeltens minne med följande ord:

»Han hade sitt sextonde år ej nått, ja, ung han dog;

dock sörjde en blödande här hans lott, sjelf pröfvad nog;

dock stod kring hans läger i tyst förbund af krigets ädlaste kämpar en rund, o£h hvad för de tappre han varit, det

syntes i denna' stund.

Ej veklig klagan, blott saknad tung, blott sorg var spord.

Till hjeltens ära, som dog så ung, ej föllo ord;

men Vegesack prisade lifvets vår, och Adlercreutz smekte den bleknades bår, och ur Drufva såg man pressas rart vin, — en stor, klar tår.»

Bland de officerare och underofficerare hvilka, tjenande vid finska artilleriet, utmärkte sig i slaget vid Wirta bro d. 27 Okt. 1808, nämner Montgomery:

underlöjtnanterna Kalmberg och Taube samt kaptenen Elf ving och styckjunkaren Hambom. Elfving är ofvan redan här omnämnd. Om Taube, hvilkens förnamn vi ej kunna med bestämdhet uppgifva, omtalas ock af Ranchen såsom vid Wirta bro med mycken utmärkelse tjenstgörande vid artilleribatteriet på venstra flygeln, hvarifrån ock Wasa reg:te gjorde sitt utfall. — Adam Erik Kalmberg, född i Tavastehus d. 23 Juni 1790, hade redan såsom sergeant vid finska artilleriet utmärkt sig vid försvaret af Stralsunds fästning i Pommern 1807 och blef d. 4 Maj 1808 befordrad till underlöjtnant vid nämnda artilleri. Föreslagen under sistnämnda års krig till erhållande af guldmedaljen, blef han emellertid, emot konventionen emellan de stridande arméernas befälhafvare, bortförd från sjukhuset i Uleåborg 1809, i rysk fångenskap; återkom derifrån år 1810, då han, vid det då i Gefle stationerade finska artilleriets upplösning, transporterades till Svea artilleri-reg:te. Der avancerade han till kapten, blef riddare af Svärdsorden samt major i armén och erhöll, på begäran, år 1845 afsked, men förblef bosatt i Stockholm, der han, aktad och afhållen, fortlefde sina återstående dagar. — Om samme Adam Erik Kalmberg finnes i Sv. Adelns ättartaflor antecknadt, att han under den blodiga bataljen vid Idensalmi (Wirta bro) riktade den kanon, af hvars skott ryske generalen furst Dolgorucki dödades.

Till Svea artilleri-reg:te transporterades ock, efter sista finska krigets slut, en annan finsk artilleri-officer, löjtnanten Anders Joh. Tidholm, hvilken, äfven han, utmärkte sig under nämnda krig och med beröm särskildt omnämnes af Adlercreutz efter slaget vid Salmis. Han slutade 1815 sin militära bana såsom kapten vid förstnämnda artilleri-reg:te; afled 1830 i Sånga prest-gård på Svartsjölandet.

Löjtnant Carl Gust. Svebilius utmärkte sig isynnerhet vid Peljärvi d. 9 Aug. 1808, och förde för öf-rigt sina kanoner »med den skicklighet, köld och rådighet, att han, ehuru endast löjtnant, under fälttåget utnämndes till riddare af Svärdsorden». Flan anställdes efter krigets slut vid Göta artilleri-reg:te, der han redan år 1811-befordrades till kapten; fick på begäran afsked år 1828, då han erhöll majors n. h. o. v. Afled i början af 1830-talet.

I sista finska kriget utmärkte sig ock tvänne artilleri-officerare med namnet Tigerström, af hvilka den ene, Gust. Joh. T., såsom underlöjtnant sårades vid Nummijärvi d. 28 Aug. 1808, och afled under kriget.

- Den andre, Joh. Christoffer Tigerström, hade tjenat upp sig från sergeant till underlöjtnant och premieradjutant vid finska artilleriet, vid hvilket, äfven han såsom löjtnant hugnad med Svärdsorden, med tapperhet deltog i fälttåget 1808, efter hvars slut han blef löjtnant vid Adelsfanan och kompaniofficer vid Carl-berg. Fick 1813 en tulltjenst; drunknade d. 31 Maj 1826.

Svärdsorden fick, jemväl såsom endast löjtnant, den tappre och kallblodige Fredrik Uggla, hvilken med mycken heder tillhörde finska artilleriet i krigen 178g—90 samt 1808—09, i hvilket senare krig han såsom batterichef förvärfvade sig synnerliga loford både af v. Döbeln och Adlercreutz. »Vid Kauhajoki d. 10 Augusti — säger den förre med sin lakoniska rapportstil —- afgjorde kapiten Uggla och löjtnant Hcsselius vid Finska artilleriet Ryska kanonernas vändpunkt denna dag.» Äfven v. Vegesack omnämner med beröm den kallblodige, numera artilleri-majoren Fr. Uggla, för dennes förtäckta batteriers väl riktade eld i striden vid Lappfjärd d. 29 i samma månad. —-Utnämnd d. 24 Okt. 1808 till riddare af Svärdsordens stora kors, förflyttades major Uggla efter krigets slut till Svea artilleri-reg:te, men transporterades derifrån till Vendes artilleri. Han afled 1816.

Finske artilleri-kaptenen Gust. Joh. Uggla förde ock under kriget mot Ryssland 1808 och 1809 sina kanoner med

lugn, rådighet och skicklighet. Transporterades, efter dess slut, till Vendes artilleri och derifrån till Norra Skånska Infanteri-reg:tet, hvarifrån han 1824 tog afsked såsom major i armén. Afled 1836 i Gefle.

Claes Josef Breitholtz, född i Finland d. 28 Febr. 1788; hade vid krigets utbrott 1808 tjenat upp sig från furir till underlöjtnant vid finska artilleriet. Under nämnde krig deltog han i striderna vid Lappo, Alavo, Wirdois, Ruona, Salmis och Oravais, samt förde sitt vapen med lugn och rådighet. »Isynnerhet — säger Collin — utmärkte sig underlöjtnant Breitholtz i slaget vid Salmi, då han med sina kanoner afhöll en trupp fiendtliga jägare, som oförmärkt hade framträngt genom skogen, nästan kringrännt honom sjelf och tillfångatagit kommenderande generalen Adlercreutz, hvilken, åtföljd af sina adjutanter, hade begifvit sig ned till landsvägen, hvarest kanonerna voro uppstälda. Belönades då med guldmedaljen för tapperhet i fält.»

När finska artilleriet 1811 upplöstes, transporterades Breitholtz till Vendes artilleri-reg:te, gjorde fält-tåget i Tyskland och var sedan under norska fälttåget adjutant hos generalmajor af Cardell -- »en tjenste-befattning, till hvilken ingen antogs utan bepröfvadt mod och skicklighet».

Ar 1821 utnämnd till andre styresman vid högre artilleriläroverket på Marieberg, blef B. sedermera öfverste-löjtnant vid artilleriet och fälttygmästare samt afled i Stockholm d. 30 Okt. 1834. Hans 2:ne söner, i kunskaper och duglighet liknande sin fader, tjena båda vid Svea artilleri-reg:te, der den äldste, Claes Gust. Breitholtz, f. n. är öfverste och chef, samt den yngre, Edvard Julius B., major.

Till finska artilleriets mest framstående officerare hörde ock Robert Carl C harpentier, hvilken, född d. 13 Okt. 1766, blifvit, för sin under kriget 1789—90 ådagalagda tapperhet, befordrad till kapten. Vid Nykar leby d. 24 Juni 1808 var Charpentier, då major, be-fälhafvare för artilleriet vid öfverste Gripenbergs brigad och styrde sjelf kanonaden med mycken köld och skicklighet, så att ett förtäckt fiendtligt batteri, som åstadkom stor förödelse bland de å landsvägen framtågande trupperna, måste tystna. Äfven vid Salmis d. 2 Sept. spredo Charpentiers kanoner död och förödelse bland de ryska lederna. Han utnämndes d. 24

Okt. 1808 till riddare af Svärdsordens stora kors; befordrades 1810 till öfverstelöjtnant i armén och erhöll 1812, på begäran, afsked med öfverste titel. Afled i Tavastehus d. 1 Febr. 1830.

Vid denne Charpentiers batteri tjenade under kriget med utmärkelse, bland andra, Josef Bremer, hvilken, student i Upsala då kriget utbröt, hemkallades till Finland af sin förmögne fader, den ansedde brukspatronen Josef Bremer, som dock på inga vilkor ville tillåta sin son att, enligt dennes brinnande önskan, gå med i kriget till fosterlandets försvar. Den unge Josef Bremer lemnade då en natt i Februari hemligen det kära föräldrahemmet och begaf sig till Helsingfors, der han blef antagen till styckjunkare och sedan deltog med Charpentiers Ritteri i striderna vid [-P}'hä-joki,-] {+P}'hä- joki,+} .Siikajoki, Lappo, Alavo o. s. v. och utmärkte sig så i sistnämnde strid, att han efter dess slut fick emot-taga offentliga tacksägelser af både batterichefen och brigadchefen, på hvilkas förslag han ock i Augusti månad s. å. befordrades till officer och erhöll tapper-hetsmedaljen. Efter krigets slut öfvergick Bremer såsom underlöjtnant till Vendes artilleri, men erhöll redan 1811, på begäran, afsked och återvände till Finland. När tyska kriget sedan utbröt, begaf han sig

iV

emellertid ånyo till Sverige, och utmärkte sig, sedan han om igen fått anställning vid Vendes artilleri-reg:te såsom officer, både i sistnämnda krig samt under fälttåget i Norge. Ar 1815 befordrad till löjtnant, tog han dock 1817 afsked ur svenska krigstjensten och egnade sina återstående dagar åt skötseln af sina betydliga bruks- och landtegendomar i Finland.

Vi skulle kunna uppräkna ännu många andra officerare, hvilka under sista kriget mot Ryssland med utmärkelse deltogo i finska artilleriets ärofulla strider, såsom: löjtnant Erik Emil Mejer, sedermera transporterad till Jemtlands jägare och under norska kriget tjenstgörande såsom brigad-adjutant hos den förr omnämnde, tappre öfverste Eck; kapten Thomas Wallgren, sårad vid Karstula d. 21 Aug., men dock deltagande, äfven. med utmärkelse, i den kort derpå följande, häftiga striden vid Oravais d. 14 Sept., m. fl. — De redan omnämnde torde emellertid tillräckligt bevisa, att äfven finska artilleriet lemnat ett rikt, värdigt stoff för den finska krigshistoriens

minnesblad, på hvilka den öfriga finska arméns runor stråla i lika oförgätlig glans.

O. v. K.INNEHÅLL. , Planscher. Fänrik Stål. Soldatgossen. . Molnets broder. Lotta Svärd. Veteranen. Gamle Lode. Löjtnant Zidén. von Törne. Torpflickan. Munter. Sven Dufva. Trosskusken. Otto von Fieandt. Wilhelm von Schwerin. ' . Sandels. N:r femton, Stolt. Kulneff. Adlercreutz. Döbeln vid Jutas. Finska regementen, 3 planscher. Text. Fänrik Stål. N:r femton, Stolt. Molnets broder. Adlercreutz. Veteranen. Finska Kadettkorpsen. Löjtnant Zidén. Björneborgs regemente. Torpflickan. Savolaks-brigaden. Sven Dufva. . Österbottens regemente. . Otto von Fieandt. Kajana bataljon. . Sandels. Wasa regemente. Kulneff. Åbo läns regemente. . Döbeln vid Jutas. Nylands infanteri-regemente och jä- . Soldatgossen. , garebataljon. Lotta Svärd. Tavastehus regemente. Gamle Lode. Karelska jägarekorpsen. von Törne. Karelska dragonkorpsen. Munter. Nylands dragonkorps. Trosskusken. Finska Artilleriet. Wilhelm von Schwerin. •Central-‘Iryékériet, StoeBiolm.' v;?- $g||m ; HpsMNHmp*wm%W$^W' < t£-w^% jSJP*

v. v •;. - v-, - . v i-; : : :> ;M

Central Cryekeriet, Sto öktiolm.

"Kar han var mfg, mot mitt hjerta sluten, Dyrbar mer än annat allt I verlden, Dubbelt kär "är mig dock nu den ädle, Kalt mot jordens kalla sköte sluten.

Mer än lefva, fann jag, var att älska/

Mer än älska är att dö som denne."

Central Vr. ötockholm

Der tog han plats vid vägen, Och satt och såg uppl,

Han såg mot Finska hären,

Mot Ryska likaså;

Hvar helst de skarpast möttes, Der sågs hans blick bli qvar,

Och ofta som förklaradt

Hans hela anlet var.:vV -

Central -Tryckeriet, Sto ékh olm.

Då höjde löjtnanten ännu sin arm.

Der på blodiga sanden han satt,

Hans an|et sken, hans sårade barm Steg högt i dödsminuten,

Han svängde sin slitna hatt:

"Och föllo de alla för ädla sår,

Förrn någon dem sprang förbi,

Och vore de främst i sin löjtnants spår? Hurra, det var flink manöver,

Nu dö vl som herrar,’ vll”

Ä

'*!' ~"2j

^ f g 0f ä;J||

Helt nara fältet der den stått, den långa, heta striden, Vid vägen låg ett litet torp, halft öde då för tiden,

På stugans låga trappa satt en flicka tyst och såg Kur skaran kom och drog förbi i fridsamt återtåg.

Hon såg som den, som söker, ser, hvem vet på hvad hon tänkte? På kinden brann en högre färg, än aftonrodnan skänkte,

Hon satt så stilla, men så varm, så spanande ändå.

Att om hon lyssnat, som hon såg, hon hört sitt hjerta slå.

SVEN DUFVA.

Att störta denna jätte ned var mer än arm förmått, Och ständigt var hans närmsta man hans skydd mot andras skott, Dock djerfvare blef fienden ju mer hans hopp bedrogs; Då syntes Sandels med sin flock och såg hur Dufva slogs.

”Bra, bra”, han ropte, ”bra, håll ut, min käcka gosse du, Släpp ingen djefvul öfver bron, håll ut en stund ännu! Det kan man kalla en soldat, så skall en Finne slåss. Fort, gossar, skynden till hans hjelp! Den der har räddat oss.”>1

’^ ^:-v - :& v '%*

' - >’ i. v m.........:

.... 0: . v ...,'/. . V. '.. . w

Jern och stål och krut och bly, Derom fick hans trupp sig bry, Den höll primen, han höll basen, Gubbens vapen var karbasen.

När han gick med den i hand, Klämde till för kung och land, Var han seg som gamla eken, Blef ej gerna trött af leken.

' ' Central -Try-ékerie^Stoeltholm.

Pipa skulle dock han ha.

Eljest var det aldrig braj Men med röken frisk i munnen,

Slogs han gladt fast öfvervunnen.

Ofta midt bland vapnens brak Tog han derfor ny tobak.

Lät sin närmsta busse bida Och slå eld, förr'n han fick strida.

*

llifl

mam - ** i

. * i*-

t*.' .•

S

I

&

/K

-

:

,£ -i?« ....

| . ’ ..

I

v ' . ‘ "

Der stod vid sitt bröstvärn Finlands tropp, Såg trotsigt faran emot;

Men från rote till rote en hviskning lopp, Man hörde ett dämpadt knoti "Han är borta, han gömmer sig undan Igen, Generalen-- synes ej än.”

Men han syntes, han kom. Vid sitt främsta standar På redutten han stannade nu,

Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar, Och han sken på sin ädla Bijou,

Och han satt orörlig med iub i sin hand Och betraktade brygga och strand.

Central -Tryékenet, Stöökliolm.

Och han sågs på sin springare långt ifrån,

Och som tusende gälde hans fall,

Ocl; fördubbladt hördes kanonernas dån Från fiendtllga strandens vall,.

Och det ljöd kring hans hjessa af kulor ett hvin, Men han ändrade Icke en min.

NK*

VV./C .. -Jj , in mmåi MÉgBBMm

mm

WMu©isiii mw smm

b hO bo"0

E -oli

$

7 s - S T-

J*

- s s i

Ulit

i I - s 1 ..

Mills

lisi'fe =Blodig lek var bragt till ända. Segern vår väl mången gång: Hären fick till re sig vända Efter slutad bön och sång, Trötta skaror sökte tälten,

Höllo glade rast igen;

Lode? Nej, han mätte fälten, Spökade kring nejden än.

Ensam gick han för det mesta Utan buller, utan ståt i Några män blott, af hans bästa, Fingo följa honom åt,

Hvar han varit värst i klämma Under dagen tung och lång,

Der, der var hans tanke hemma, Ditåt styrde han sin gång,

Hade han ej nog af striden? Var dess hågkomst honom ljuf? Var, fast kampen var förliden, Han ej mätt på blod ännu? Ville han betrakta döden, Fröjdas åt dess offers tal? Lode? Nej, han sökte nöden, Ville lindra likars qval.

Central Tiyekenet. Stoakllolm.

$|SilPÉ§

ÄJifl

wm.

Mk

. ;

v:r

i. : ,*

i

IfÄ

K

'/C'-'.'

. >">

SftSSÉ

Central -Tär/ékeriet, Sto øKholm.

Ingen menska skönjdes, lass och vagnar blott, Utan förspann, vända norr ut, som de stått! Allt var som det varit, intet annorlunda,

Samma färd som hittills tycktes åter stunda.

Samma färd? — Nej, något olikt fanns ändå, Fast ej blicken strax I skuggan föll derpå:

Just den sista kärra, som åkt upp i ledet,

Den stod omsvängd nu och hade l\äst för redet.

Och vid tygeln re'n i skick en man sig ställt, Blume trodde ej sitt öga — det var-Spelt; Gamle Spelt, som nedböjd genom landet farit, Var ett hufvud högre nu än förr han varit.

Rak som trots en yngling bar han sina år,

Djupt pa skuldran föll hans vackra silfverhår, Anletet, med kinden slät och näsai. tvagen,

Sken i mörkret nu mer ljust än förr om dagen.BteBESflg:

'9

- ,

S®ÉggBE-:;

• •• • - + -. : r i-

..... .-/.Va- - - -

1

.

.

Central -Tryckeriet, Sto ökh olm.

Snart ljödo kanonerna, ynglingen stred Sin första strid,

Hans folk, svårt härjadt, till flykt sig spred, Han sjelf höll vid.

Hans batteri- var hans härd, hans hem,

Han skötte dess eld, han tjente för fem:

Der kom en skara kosacker,

Han svedde skägget på dem.

s-s&ij------------------------

Dl strålade Döbeln af välbehagi "Von Schantz, herr kapten, hör hit t Hvem var den tappraste man I dag, Som föll här i kompani't?

Låt hämta hans rensel, hans rock, hans hatt,

Hans plit och gevär också i

Hans ädla namn och hans krigarskatt,

Den här skall i arf dem få."

"Och hade jag stulit stort eller smått, Visst ägde ett öre jag dock]

Och hade jag plundrat en tiggare blott. Visst bar jag en helare rock.”

i

-

.

- ...... -. •' • ....' .. .:..

SBEM

HH

m

:

msgmläns regemente

Österbottens regemente, Karelska jägare-korpsen.

Kajana bataljon

Finska kadett-korpsen

Savolaks regemente

wasa regemente.

Savolaks Jägare,

Central -Tryckeriet, StoäkTiolm.

Finska artilleriet,

Björneborgs regemente,

Central nfiyskeriet, Stoekholtti.

Tavastehus1 regemente.

Nylands jägare-bataljon

Nylands Infanteri-regemente,

Karelska dragon-korpsen,

Nylands dragon-korps,

>

..mmmm